ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ

ਮਈ 30, 1986

May 30, 1986

ਸੰਪਾਦਕ: ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ

ਇਹ ਪੀ ਡੀ ਐਫ ਫਾਈਲ ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸ਼ਿਵਦੇਵ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਹੁੰਦਲ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿੱਚੋਂ।

ਸਪਤਾਹਿਕ

Second Class Mail Reg. No. 5991

ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ

The Canada Darpan — Punjabi Weekly Newspaper

Weekending MAY 30, 1986 Vol. 5 No. 21 Price 35¢ Out of Greater Vancouver 50¢ Ph. (604)581-4473

ਅੰਦਰ ਪੜ੍ਹੋ —

ਪੁਲੀਸ ਐਕਸ਼ਨ ਲਈ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ

ਬਰਨਾਲਾ ਨੂੰ 'ਤਨਖਾਹੀਆ' ਕਰਾਰ ਦਿਤਾ

ਜੋੜੇ ਝਾੜਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿਤੀ ਗਈ - ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਵਾਰੀ ਛੇਤੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ: ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ 'ਤਨਖਾਹੀਆ' ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ 'ਸਜ਼ਾ' ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੱਤ ਦਿਨ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਜੋੜੇ ਝਾੜਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ 500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਦੇਗ ਕਰਵਾਉਣ। ਇਹ 'ਸਜ਼ਾ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਅਤੇ ਨੀਮ-ਫੌਜੀ ਦਸਤੇ ਭੇਜਣ ਕਾਰਨ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸ: ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਦਿਆਂ ਜੋੜੇ ਝਾੜਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਤਖਤ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿਤੀ ਜਾ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਫਤਹ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾ ਚੁਕੇ ਹਨ।

ਸ: ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਝੁਕਾਉਂਦਿਆਂ ਪੁਲੀਸ ਐਕਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਪਰ ਰਾਜਸੀ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਐਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਉਤੇ ਵੀ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਅਮਰਿੰਦਰ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਤੇ ਛੋਟੇਪੁਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿਤੇ ਗਏ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ: ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇਪੁਰ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਰੁੱਧ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਰਨ ਉਤੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਛੇ ਛੇ ਸਾਲ ਲਈ ਕੱਢ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਸ: ਬਰਨਾਲਾ ਅਨੁਸਾਰ ਟੌਹੜੇ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹਾ ਐਕਸ਼ਨ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ। ਚਾਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਅਜੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫੇ ਨਹੀਂ ਦਿਤੇ। ਕੇਵਲ ਅਸਤੀਫਿਆਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਹੀ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਰਵੀਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੱਤੇ 2 ਜੂਨ ਨੂੰ ਕੱਟੇ ਜਾਣਗੇ

ਇਥੋਂ ਦੇ ਹਲਕਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 27 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਧੜੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਜੋਂ ਸਪੀਕਰ ਰਵੀਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 2 ਜੂਨ ਨੂੰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਲਾਹ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਨਵਾਂ ਸਪੀਕਰ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਜਵਾੜਿਆਂ ਤੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦਾ ਧੜਾ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਉਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਭਾਰੂ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲਏ ਸਟੈਂਡ ਦਾ ਕਾਂਗਰਸ ਸਮਰਥਨ ਕਰੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 'ਦਗਾ' ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਵੀ 'ਧ੍ਰੋਹ' ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧੜਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਜਾਗੀਰਦਾਰੀ ਧੜੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ ਉਤੇ ਟੇਕ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰੀਫਿਊਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ — 21,500 ਰੀਫਿਊਜੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪੁਜੇਗਾ

ਅਟਵਾ — ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਅਸਲ ਰੀਫੀਊਜੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਕਲੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਰੀਫੀਊਜੀ ਕਲੇਮ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ 21,500 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਸਕਣ।

ਟੋਰੀ ਸਰਕਾਰ ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਸਾਲ ਤੋਂ ਕਹਿੰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ 'ਨਕਲੀ' ਰੀਫੀਊਜ਼ੀ ਵਾਪਸ ਭੇਜੇ ਜਾਣਗੇ ਪਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਦਮ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ।

15 ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ ਰੀਫੀਊਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਦੋ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ, ਈਰਾਨ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਪੁਰਤਗਾਲ, ਜਮੈਕਾ, ਭਾਰਤ, ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼, ਅਮਰੀਕਾ, ਯੂਨਾਨ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚੋਂ ਆਏ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ।

2800 ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਰੀਫੀਊਜ਼ੀ ਕਲੇਮ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਛਪਦੇ .... ਛਪਦੇ ....

ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਯਤਨ ਸਫਲ

ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਵੀਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਪੀਕਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਨਸਲਵਾਦੀ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤਿੰਨ ਅਫ਼ਰੀਕਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਉਤੇ ਹਮਲਾ

ਜੌਹੰਸਬਰਗ — ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਨਸਲਵਾਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਿੰਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਜ਼ਾਂਬੀਆ, ਜ਼ਿੰਮਮਾਬੇ ਤੇ ਬੌਤਸਵਨਾ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਹਮਲਾ ਅਫਰੀਕਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਗੁਰੀਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਅਫਰੀਕਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰਨਿੰਗ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਸਲਵਾਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਕਰਨ।

ਇਸ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਜਾਨੀ ਤੇ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲਗਪਗ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇਸ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਐਕਸ਼ਨ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੁਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਇਕ ਮਿਸ਼ਨ ਜੌਹੰਸਬਰਗ ਵਿਚ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸ: ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਖਬਰ ਸੁਣ ਕੇ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਤੇ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਮਿ: ਰਾਮਫਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁਣ ਸਖਤ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਜੋ ਗੁੱਟਨਿਰਲੇਪ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵੀ ਹਨ ਨੇ ਇਸ ਹਮਲੇ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਸਲਵਾਦੀ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਨ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੁਕੰਮਲ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਾਂਬੀਆ, ਜਿੰਮਮਾਬੇ, ਅੰਗੋਲਾ ਅਤੇ ਤਨਜ਼ਾਨੀਆ ਦਾ ਆਪਣਾ ਦੌਰਾ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਮਨਜੀਤ ਬੱਗਾ ਸਰੀ ਵਿਚ ਕਤਲ

ਸਰੀ — ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੱਗਾ ਨੂੰ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਛੁਰਾ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਪਟੂਲੋ ਪੁੱਲ ਦੇ ਲਾਗਿਓਂ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਲੱਭੀ। ਮਨਜੀਤ ਬੱਗਾ 24 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਸੀ। ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮਨਜੀਤ ਬੱਗਾ ਨੂੰ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੇ ਤੇ ਛੁਰਾ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮਨਜੀਤ, ਜੋ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪੁਲੀਸਮੈਨ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬੱਗਾ ਸਰੀ ਨਿਵਾਸੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ।

ਸਰੀ ਦੇ ਇਕ ਗੋਰੇ ਯੁਵਕ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਉਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼ੱਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਜਦ ਪੁਲਸ ਨੇ ਇਕ ਕਾਰ ਰੋਕੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਗੋਰੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਮਨਜੀਤ ਬੱਗਾ ਦਾ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੰਸ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਪੁਲਸ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦਿਖਾ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਉਤੇ ਲਹੂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਨ।

ਮਨਜੀਤ ਬੱਗਾ ਦੀ ਮਾਤਾ ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੇ ਪਿਤਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬੱਗਾ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਦੀ ਰਾਤ ਮਨਜੀਤ ਨੂੰ ਘਰ ਉਡੀਕਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਪੁਲਸ ਨੇ ਆ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਨਜੀਤ ਬੱਗਾ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਲੱਭੀ ਹੈ।

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬੱਗਾ ਫਾਰਮਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾ 28 ਸਾਲ ਪੁਲਸ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਨਰਾਜ਼ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਜਲੰਧਰ — ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿਰੁਧ ਲੜਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਗੜਬੜ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ ਕਰਨ ਲਹੀ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਮੇਲਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਮੁੱਚੀ ਕੌਮ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਰਾਜ਼ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਮੁੜ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ 'ਚ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਥ ਵਟਾਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਨਰਾਜ਼ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਅਤੇ ਪੰਥ-ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਉਪਰ ਪਰਦਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਉਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ। ਸ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 27 ਨਰਾਜ਼ ਵਿਧਾਇਕ ਜਲਦੀ ਹੀ ਵਾਪਸ ਆਉਣਗੇ।

ਜਨਤਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਬਗਾਵਤ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ — ਪੰਜਾਬ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਇਕਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਬਗਾਵਤ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲੀ ਜੂਨ ਨੂੰ ਮੋਗਾ ਵਿਚ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਸੱਦਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਸ੍ਰੀ ਰੂਪ ਲਾਲ ਸਾਥੀ, ਸ੍ਰੀ ਦੇਸ ਰਾਜ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਸ੍ਰੀ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਰਮਾਨੀ (ਸਾਰੇ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਮੈਂਬਰ) ਨੇ ਇਥੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਸੇਧ ਦੇਣ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਬੋਗਸ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਛਾਂਟੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੇਗੁਨਾਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੋ ਰਹੇ ਕਤਲਾਂ ਉਤੇ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਰਾਰ ਦਿਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ, ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਮਾਇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਹ ਤਾਕਤ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਵੇਖ ਰਹੀ ਹੈ।

ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਨਵੇਂ ਪੈਨਲ ਬਣਾਏ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪੈਨਲਾਂ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰਾਜਸੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੈਨਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸ੍ਰੀ ਨਿਰਸਮਹਾ ਰਾਓ, ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪੀ. ਸ਼ਿਵ ਸ਼ੰਕਰ ਹੋਣਗੇ।

ਆਰਥਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾ ਕੇ ਸੱਤ ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ, ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ, ਵਿਸ਼ਵਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਿਵ ਸ਼ੰਕਰ, ਬੰਸੀ ਲਾਲ, ਨਰਾਇਣ ਦੱਤ ਤਿਵਾੜੀ ਅਤੇ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ ਹੋਣਗੇ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਘਿਰਾਓ ਦਾ ਸੱਦਾ ਬੇਅਸਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਸੰਯੁਕਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ 'ਪ੍ਰੀਜ਼ੀਡੀਅਮ' ਵਲੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਘਿਰਾਓ ਸਬੰਧੀ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਦਿਤੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਉਕਾ ਹੀ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਾ ਮਿਲਿਆ। 30 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਕੰਪਲੈਕਸ ਅੰਦਰ ਹੋਏ ਪੁਲੀਸ ਦਾਖਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚੋਂ ਨੀਮ-ਫੌਜੀ ਦਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਕਤ ਸੱਦਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੱਦੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੁੱਧ, ਚਾਰਾ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਬਾਬਾ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਕਰਫਿਊ ਲਾ ਦਿਤਾ ਸੀ ਤੇ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਤੇਰਾਂ ਰਸਤਿਆਂ ਉਤੇ ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਦਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਗਸ਼ਤ ਸੀ। ਹਰੇਕ ਪੁਲੀਸ ਨਾਕੇ ਦਾ ਵਾਇਰਲੈਸ ਰਾਹੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਜੋੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਆਮ ਵਾਂਗ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕਈ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਦਿਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸਾਝਰੇ ਦੁੱਧ ਮਿ ਲਿਆ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪੀ. ਟੀ. ਆਈ. ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮੁਤਾਬਕ ਇਥੋਂ ਅੱਠ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਦਬੁਰਜੀ ਵਿਖੇ ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡ ਉਪਰ ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਂਦੇ ਲਗਭਗ ਪੰਦਰਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਫੜ ਲਿਆ।

ਸੇਖੋਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਪਹਿਲੀ ਜੂਨ ਨੂੰ

ਲੁਧਿਆਣਾ, (ਨਿਜੀ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕ) – ਨੈਸ਼ਨਲ ਲਿਟਰੇਚਰ ਤੇ ਆਰਟ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਉਘੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 79ਵੇਂ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ 1 ਜੂਨ, ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੱਡਮੁੱਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੇਖੋਂ ਦੇ ਹਿਤੈਸ਼ੀ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਸਨਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸੇਖੋਂ ਨੂੰ 5100 ਰੁਪਏ ਦੀ ਥੈਲੀ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਪੱਤਰ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਘੇ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਅਤੇ ਕਲਾਕਾਰ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ।

ਸਮਾਰੋਹ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਪਟਿਆਲਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਪੂਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਜੇ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਕਰਨਗੇ।

ਰਾਜਸਥਾਨ ਪੁਲੀਸ ਹੱਥੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਹੌਲਦਾਰ ਹਲਾਕ

ਜਲੰਧਰ — ਰਾਜਸਥਾਨ ਪੁਲੀਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਇਕ ਹੌਲਦਾਰ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਜਦ ਕਿ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਦਾ ਲੜਕਾ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੁਲੀਸ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਦੋਹੇਂ ਕਾਰ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਦਰਿਅਰ ਦੇ ਇਕ ਪੁਲ ਤੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਲੰਘਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪੁਲ ਉਪਰ ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਸੀ ਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਬੰਦ ਸੀ। ਗਾਰਡ ਨੇ ਜਦੋਂ ਪੁਲ ਦਾ ਰਸਤਾ ਖੋਲਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿਤੀ ਤਾਂ ਕਾਰ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਉਕਤ ਦੋਹੋਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਗਾਰਡ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿਤਾ, ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਸਤਾ ਖੁਦ ਖੋਲ੍ਹ ਲਿਆ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਖਮੀ ਗਾਰਡ ਨੇ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਪੁਲ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇ ਰਹੇ ਗਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੋਰਚਾ ਲਾ ਕੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿਤੀ ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਕ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਇਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਇਆ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕਾਰ ਵੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਈ। ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹੌਲਦਾਰ ਸ਼ਾਹਕੋਟ ਤੋਂ ਸੀ ਤੇ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਛੁੱਟੀ ਉਪਰ ਸੀ। ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਦਾ ਲੜਕਾ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਇਆ ਗੰਗਾਨਗਰ ਦੇ ਇਕ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਲਾਅ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੈ।

ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਤਾਕਤਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਦੇ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਹੱਥੋਂ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਦੇ ਬੇਕਿਰਕ ਕਤਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਉਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਖੇਰੂੰ ਖੇਰੂੰ ਹੋਇਆ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਬ ਧਰਮ ਸੰਮੇਲਨ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁਸੰਮਤੀ ਲੋਕ ਅਮਨ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੁਝ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਲੋਕ ਅਮਨ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਮੁਤਾਬਕ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਸ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਅਚਾਰੀਆ ਸੁਸ਼ੀਲ ਮੁਨੀ, ਜਥੇਦਾਰ ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਹ. ਨ. ਬਹੁਗੁਣਾ, ਡਾ. ਕਰਨ ਸਿੰਘ, ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਮਗੋਪਾਲ ਸ਼ਾਲਵਾਨਾ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ 9 ਮੌਤਾਂ : ਕਈ ਫੱਟੜ

ਬੰਬਈ — ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਾਸਿਕ, ਨਾਂਦੇੜ ਅਤੇ ਪਨਵਾਲ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗੇ ਭੜਕਣ ਨਾਲ 9 ਬੰਦੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕਈ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਹੁਣ ਹਾਲਤ ਪੁਰਅਮਨ ਹੈ। ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਐਸ. ਐਸ. ਜੋਗ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾਂਦੇੜ ਤੇ ਨਾਸਿਕ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿਚ ਰਾਤ 9.30 ਤੋਂ ਵਸੇਰੇ 5 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕਰਫਿਊ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਪਨਵਾਲ ਵਿਚ ਰੋਕਾਂ ਚੁੱਕ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਕੱਲੇ ਨਾਸਿਕ ਵਿਚ ਸੱਤ ਬੰਦੇ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਛੁਰਾ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਅਤੇ ਛੇ ਬੰਦੇ ਪੁਲੀਸ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਮਾਰੇ ਗਏ।

ਪਨਵਾਲ ਵਿਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁਰਾ ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਪਨਵਾਲ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਗੰਭੀਰ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਾਸਿਕ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ 60 ਬੰਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਹੱਥ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ — ਕਾਂਝਲਾ

ਬਰਨਾਲਾ — ਇਥੋਂ 17 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਪਿੰਡ ਕਾਂਝਲਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਾਂਝਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਸਵਾਰਥੀ ਆਗੂ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਡੇਗਣ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਦੀ ਖੇਡ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਗਰੁਪ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਤੁਰੇ ਹਨ। ਵਜ਼ਾਰਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਸਵਾਗਤੀ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਕਾਂਝਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਵਕਾਰ ਤੇ ਸਵੈਮਾਨ ਦਾਓ ਉਤੇ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਰਾਖੀ ਏਕਤਾ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਸ੍ਰੀ ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਹੱਥ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 'ਸਾਂਝੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ' ਦੇ ਨਾਉਂ ਉਤੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਦੇ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵਰਗਲਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣੀ ਨਹੀਂ ਗਈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਉਹੋ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਗੂ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਿਤੀ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਤ ਜੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨ ਰਹੇ, ਅੱਜ ਵੀ ਉਹੋ ਹੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਕਾਂਝਲਾ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਜਥੇਦਾਰ ਜੰਗ ਸਿੰਘ, ਜਥੇਦਾਰ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਰਤਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਸਰਪੰਚ ਸੌਦਾਗਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਲੋਂ ਮਾਣ-ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਕੱਠ ਨੇ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਕੇ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ।

ਯੂਥ ਵਿੰਗ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਚ ਫੁਟ — 16 ਮੈਂਬਰੀ ਐਡਹਾਕ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠਲੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਯੂਥ ਵਿੰਗ 'ਚ ਫੁੱਟ ਪੈ ਗਈ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਲਈ ਇਕ ਸੋਲਾਂ ਮੈਂਬਰੀ ਐਡਹਾਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਯੂਥ ਵਿੰਗ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਨੋਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿਤੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਯੂਥ ਵਿੰਗ ਨੂੰ 'ਧੋਖਾ' ਦੇ ਕੇ ਸ: ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਬੈਠੇ। ਬਿਆਨ ਉਪਰ ਵਿੰਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਸਹਿਸਰਾ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ।

ਐਡਹਾਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਸਰਵਸ੍ਰੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਝਲਾ(ਸੰਗਰੂਰ), ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਅਲੀਵਾਲ(ਲੁਧਿਆਣਾ), ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਡੂਮਛੇੜੀ(ਰੋਪੜ), ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਗੀ(ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ), ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਸਹਿਸਰਾ(ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ), ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ੀਰਾ(ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ), ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ (ਪਟਿਆਲਾ), ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (ਲੁਧਿਆਣਾ), ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ(ਜਲੰਧਰ), ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਗਦੀਪ(ਕਪੂਰਥਲਾ), ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ (ਬਠਿੰਡਾ), ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ(ਮੁਕਤਸਰ), ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ (ਪੱਟੀ), ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਮੁਕਤਸਰ), ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਫਰੀਦਕੋਟ), ਅਤੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲਾ ਕਨਵੀਨਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਅੱਜ ਇਥੇ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਇਕ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ 'ਚ ਪੁਲੀਸ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੰਥ-ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ 'ਸਜ਼ਾ' ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਕੋ ਪੰਥਕ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਇਆ ਜਾਵੇ। ਯੂ. ਐਨ. ਆਈ. ਅਨੁਸਾਰ ਸ. ਸਹਿਸਰਾ ਨੇ ਜਦੋਂ ਐਡਹਾਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਰਾਜ਼ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸੰਖੇਪ ਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਛੇ ਹੋਰ ਕਤਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਇਥੇ ਪੁੱਜੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਛੇ ਕਤਲ ਹੋਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਟੀਚਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸੰਭਾਲੇਗਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸ: ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਅਰੁਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਰੁਣ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਅਕਾਲੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਬੁਰਾ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਕਿਉਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜੇਠ ਮਿਲਾਨੀ ਪਾਰਟੀ ਛੱਡ ਗਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਕੀਲ ਜੇਠ ਮਿਲਾਨੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿਤਾ ਹੈ।

'ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੌਮ ਬਚਾਓ' — ਪ੍ਰਣਾਬ ਮੁਕਰਜੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਕਾਂਗਰਸ(ਆਈ) ਵਿਚੋਂ ਛੇ ਸਾਲ ਲਈ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਾਬ ਮੁਕਰਜੀ ਨੇ ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਕਤ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਦਿਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਣਾਬ ਮੁਕਰਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਜਿਤਾਇਆ ਸੀ। ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪ੍ਰਣਾਬ ਮੁਕਰਜੀ ਨੂੰ ਵਜ਼ਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਵੀ ਕੱਢ ਦਿਤਾ।

ਮੁਸਲਿਮ ਬਿੱਲ ਪਾਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਅੱਜ ਮੁਸਲਿਮ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਮੁਸਲਿਮ ਔਰਤਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਥਾਵਾਂ ਉਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਹੇ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹਨ।

— ਚੰਗੇ ਬਚਿਆਂ ਲਈ ਨਿਰੀ ਰੀਝ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਨਮੂਨਾ ਬਣਨ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਸਿਆਣਪ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

THE CANADA DARPAN
(Punjabi Weekly Newspaper)
P.O.BOX 265
Surrey, B.C. V3T 4W8
Chief Editor: (Hon.) DARSHAN GILL
Art: N. DHALIWAL
All office holders of CANADA DARPAN are honorary associates.
'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਲਈ ਲੇਖਕ ਆਪ ਜ਼ਿੰਮੇਂਵਾਰ ਹਨ। ਐਡੀਟਰ ਜਾਂ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ।
Ph. 581-4473

ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤਾ ਤੇ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ

ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ 'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਲੇਖ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਛਾਪੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 16 ਮਾਰਚ 1986 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿ ਵੈਨਕੂਵਰ ਅਤੇ ਫਰੇਜ਼ਰ ਵੈਲੀ ਵਿਚ ਦੁਬਾਰਾ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਟੈਂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਇਕ ਵਾਰ ਤੁਸੀਂ ਦਸ ਸਟੈਂਪਾਂ ਨਾਲ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤਾ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਦਸ ਸਟੈਂਪਾਂ ਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ ਸਗੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੋਲਾਂ ਸਟੈਂਪਾਂ ਲੈਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮੀਡੀਆ ਬਿਲਕੁਲ ਚੁੱਪ ਹੈ। ਇਸ ਚੁੱਪ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਬਹੁਤਾ ਅਸਰ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੋਟਾਂ ਬਟੋਰਨੀਆਂ ਹੋਣ। ਦੂਜੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਮੀਡੀਆ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਤਿੱਖੀਆਂ ਤੇ ਗਰਮ ਖਬਰਾਂ ਲਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਚਾਂਦੀ ਖਰੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ — ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਹੀ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈਣ ਦਿੰਦਾ। ਇਥੇ ਸਾਡੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪ੍ਰਵਾਰ ਖੇਤ-ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੱਠ ਸੱਠ ਸਾਲ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਚੌਦਾਂ ਚੌਦਾਂ ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਨਿਰਬਾਹ ਤੋਰਦੇ ਹਨ। ਮਿੱਲਾਂ ਬੰਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨੌਜੁਆਨ ਕਾਮੇ ਖੇਤਾਂ ਵੱਲ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ। ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਰਾਲ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦਮ ਘੁੱਟ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਹਨ, ਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਹਨ — ਪਾਣੀ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਿੱਲ ਤਾਰਨੇ ਹਨ — ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਵੇਲੇ ਚੁਲ੍ਹਾ ਵੀ ਤਪਾਉਣਾ ਹੈ — ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵੀ ਪੂਰੇ ਕਰਨੇ ਹਨ — ਇਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਮੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਮਕਬੂਲ ਹੋਣ ਲਈ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਦਰ ਘੱਟ ਦਰਸਾ ਕੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰਨ ਉਤੇ ਤੁਲੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਥੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਰ 23 ਫੀਸਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਢੇ ਗਿਆਰਾਂ ਫੀਸਦੀ ਦੱਸ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਦਸ ਸਟੈਂਪਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸੋਲਾਂ ਸਟੈਂਪਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸ਼ਾਹਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਖੇਤ-ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਘਟੀਆ ਵਤੀਰਾ ਅਪਨਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਗਲਤ ਫਹਿਮੀਆਂ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਥੇ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਵਤੀਰੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹਿਣ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਫਾਰਮਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਕਈ ਵਾਰ ਅਨਪੜ੍ਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਕੋਝਾ ਵਤੀਰਾ ਅਪਨਾਉਣ ਦੇ ਭਾਗੀ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਰੁੱਧ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਭੁਲੇਖਾ-ਪਾਊ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

22 ਮਈ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਵਲੋਂ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਜਥੇਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਕਿ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਤੱਕ ਇਹ ਆਵਾਜ਼ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਟੈਂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਾ ਕਰੋ ਕਿ ਉਹ ਵੈਲਫੇਅਰ ਵਰਗੀਆਂ ਲਾਹਣਤਾਂ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋਣ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਡੀਂ ਪਾਣੀ ਪਾਉਣ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਨਾ ਕਰੋ — ਸਗੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਿਓ। ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਫਾਰਮਰ ਵੀ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰੀ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਮੌਸਮ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਫਾਰਮਰ ਅਤੇ ਫਾਰਮਵਰਕਰ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਔਖੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘੇ ਹਨ। ਅੱਗੇ ਹੀ ਦਸ ਹਫਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ 16 ਸਟੈਂਪਾਂ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤੇ ਕਾਮੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤਾ ਲੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਣਗੇ।

ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਸ ਘੋਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਵੇ।

''ਖਾਲਿਸਤਾਨ'' ਦਾ ਐਲਾਨ ਤੇ ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ

—ਪ੍ਰੋ: ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਭੋਗਲ—

29 ਅਪਰੈਲ 1986 ਨੂੰ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੀ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ "ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀ" ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ "ਖਾਲਿਸਤਾਨ" ਦਹ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਛੇਤੀ ਹੀ "ਖਾਲਿਸਤਾਨ" ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ। ਅਮਰੀਕਾ, ਬਰਤਾਨੀਆ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਮੇਤ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ "ਖਾਲਿਸਤਾਨ" ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ।

ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ

ਇਹ ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀ 26 ਜਨਵਰੀ 1986 ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਮਣੇ "ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ" ਕਰ ਕੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹੱਥ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਵੀ ਵਿਵਹਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰਾ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਅਤੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਚ ਸੀ। ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਥੇ ਲਗਭਗ ਖਤਮ ਸੀ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਨਵਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਵੀ ਭਾਈ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 26 ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਪਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿਤੇ ਸਨ ਕਿ ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਮਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। 15 ਫਰਵਰੀ 1986 ਨੂੰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ "ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ" ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਗਿਆਨੀ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 26 ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ ਸੀ, ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ 26 ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿਤੇ ਸਨ ਤੇ ਸ. ਬਰਨਾਲਾ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਏ।

ਪਰ 29 ਅਪਰੈਲ ਤਕ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸੱਜਣਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਟਾਲਦੇ ਰਹੇ। ਨਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਕੋਈ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਥੇ ਭੇਜੇ, ਜਿਵੇਂ 15 ਫਰਵਰੀ ਦੀ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤੇ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕਾਹਲ ਕੀਤੀ। ਸਪਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਔਖਾ ਅਤੇ ਨਾ-ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਕੰਮ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਖੂਨ-ਖਰਾਬੇ ਦਾ ਡਰ ਸੀ। ਪੁਲੀਸ ਭੇਜਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦਾ ਡਰ ਸੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਿੱਖ ਲੋਕ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਉਤੇ ਨਰਮੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਸੱਤ ਅਪਰੈਲ 1986 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋਈ "ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ" ਨੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਭ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਅਤੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਤੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕੋ ਇਕ ਮਸਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਮਸਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੰਸਾਵਾਦੀ ਤੱਤਾਂ ਨੇ ਹੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫੇਰ ਵੀ, ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਉਤਾਵਲ ਨਾ ਦਿਖਾਈ। ਹਾਂ, ਪੁਲੀਸ ਮੁਖੀ ਜ਼ਰੂਰ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਨਵੇਂ ਪੁਲੀਸ ਮੁਖੀ ਸ੍ਰੀ ਰਿਬੇਰੋ ਨੇ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਖਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਿਆ

ਪਰ 29 ਅਪਰੈਲ 1986 ਨੂੰ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ "ਖਾਲਿਸਤਾਨ" ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਸ. ਬਰਨਾਲਾ ਲਈ ਨਾਜ਼ਕ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬੜੀ ਖਤਰੇ ਭਰਪੂਰ ਅਤੇ ਸ਼ੰਕਾ ਭਰਪੂਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਏ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਕਾਗਜ਼ੀ ਐਲਾਨ ਹੀ ਸੀ, ਅਖਬਾਰੀ ਖਬਰ ਹੀ ਸੀ; ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਕੀ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਸੀ? ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਪਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗੈਰ-ਸਿਖ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹਿੰਸਾ ਬਾਰੇ ਫਿਕਰਮੰਦ ਸਨ, ਭੈ-ਭੀਤ ਸਨ, ਉਹ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇਸ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਭੜਕਾਊ ਅਤੇ ਖਤਰੇ ਭਰਪੂਰ ਗੱਲ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਐਲਾਨ ਹੋਇਆ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਉ, ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਕੀ ਹਾਲਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਰਗੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨ ਉਤੇ ਬੈਠ ਕੇ, ਜਿਥੋਂ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਿਚ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀ "ਖਾਲਿਸਤਾਨ" ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੇ! ਸੁਭਾਵਕ ਹੀ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਾਂਗ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਸਬਰ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ਵੀ ਛਲਕ ਪਿਆ। ਤੁਰਤ ਪੁਲੀਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।

30 ਅਪਰੈਲ 1986 ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਵਜੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ। ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਦਫਤਰੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਆਦਿ ਦੇ ਕਮਰਿਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ। ਫੇਰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਪਰਿਕਰਮਾ ਵਿਚ ਪਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਛੇ ਵਜੇ ਤਕ ਪਰਿਕਰਮਾ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਪਕੜ-ਧਕੜ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨੀ ਡਿਊੜੀ ਲੰਘ ਕੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਨਾਹ ਲੈ ਲਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨੀ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਲਈ ਮਨਾ ਕੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭਾਈ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। "ਖਾਲਿਸਤਾਨ" ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ਨਹੀਂ ਪਕੜੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ (29 ਤੇ 30 ਅਪਰੈਲ ਦੀ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਰਾਤ ਨੂੰ) ਇਥੋਂ ਨਿਕਲ ਗਈ ਸੀ।

ਧੜੇਬੰਦੀ

"ਖਾਲਿਸਤਾਨ" ਦਾ ਐਲਾਨ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ? ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਲਾਭ ਹੋਇਆ? ਇਸ ਦਾ ਉਤਰ ਤਾਂ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਅਤੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਧੜੇਬੰਦੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਇਕ ਧੜਾ ਦੂਜੇ ਧੜੇ ਉਤੇ ਬਾਜ਼ੀ ਲੈਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। "ਖਾਲਿਸਤਾਨ" ਬਾਰੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਵੀ ਇਕ ਧੜੇ ਦਾ ਦੂਜੇ ਧੜੇ ਨੂੰ ਮਾਤ ਪਾ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਹੀ ਸੀ। ਇਕ ਸਮਾਚਾਰ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਖਬਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਧਮਕੀ ਦਿਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਛੇਤੀ "ਖਾਲਿਸਤਾਨ" ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ।

ਪਰ ਇਸ ਐਲਾਨ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਅਕਾਲੀਆਂ ਲਈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਉਲਝਣਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਝਟਕਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੱਜਾ। ਤਿੰਨ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ. ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ. ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇਪੁਰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਗਏ। ਦੋ ਵੱਡੇ ਆਗੂ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਸ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਨਾ ਕੇਵਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਗਏ ਸਗੋਂ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਦੋ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਵਫਾਦਾਰੀ ਦਿਖਾ ਕੇ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚਲ ਰਹੀ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਨ, "ਖਾਲਿਸਤਾਨ" ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਕਹਿ ਆਈਆਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਸ. ਬਰਨਾਲਾ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿਆਂਗੀਆਂ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਜੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸਾ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਤਾਂ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 5 ਉਤੇ

ਪੰਨਾ 4 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਸੰਕਟ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਵਕਤ ਉਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਿਲਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਉਲਝਣ

ਦੂਜੀ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਉਲਝਣ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿੱਖ ਜਾਤੀ ਲਈ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਜਾਤੀ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਭੁਲੇਖੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਹਨ। ਹੁਣ ਹੋਰ ਵਧ ਗਏ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਿਆਦਤੀਆਂ ਅੱਖੋਂ ਓਹਲੇ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤੇ "ਖਾਲਿਸਤਾਨ" ਦਾ ਐਲਾਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਿਰੁਧ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਬਗਾਵਤ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸੰਕਟ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਲਝਦਾ ਹੀ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਫਲ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਨਾ ਬਣਿਆ, ਉਲਟਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਾੜ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਬਣਿਆ ਹੀ ਤਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਏ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਕਦੇ ਸੰਤ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਰਨ ਵਰਤ ਰੱਖੇ, ਕਦੇ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਮੋਰਚਾ ਲਾਇਆ। ਫੇਰ, 1980 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਧਰਮ-ਯੁੱਧ ਮੋਰਚਾ ਲਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਤੇ ਕੁਝ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਨਾਲ ਹਿੰਸਾਵਾਦੀ ਤੱਤ ਖਲਤ-ਮਲਤ ਹੋ ਗਏ, ਤਾਂ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕਿ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਵੋਟ ਲੈਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਵੋਟ-ਨੀਤੀ ਦੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲੇ। ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਸਾਕਾ ਹੋਇਆ। ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਦੰਗੇ ਹੋਏ। ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ੁਲਮ ਵੀ ਹੋਇਆ। ਸਿੱਖ ਬਦਨਾਮ ਵੀ ਹੋਏ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੋਈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਬਦਲਾ ਲਊ ਤੇ ਗੁੱਸੇ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਭੜਕੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਵਿਅਕਤੀ ਠੰਡੇ ਮਨ ਨਾਲ ਸੋਚਦਾ ਨਹੀਂ, ਆਪਣਾ ਕਸੂਰ ਜੇ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੰਨਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਾਰਾ ਦੋਸ਼ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਮੜ੍ਹਦਾ ਹੈ। "ਖਾਲਿਸਤਾਨ" ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੇ ਗੱਲ ਹੋਰ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਬਣਾ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਕਥਿਤ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦੀ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਭੜਕਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਹਿੰਸਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਠੰਡੇ ਮਨ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੀਆਂ ਤੱਤੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਸਵਾਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਨਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ। ਜਿਨਾਂ ਕਥਿਤ ਸ਼ਤਰੂਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਨੀਤੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕੁਝ ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਸੀ ਹੁਣ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਮੰਗਾਂ ਖਟਾਈ ਵਿਚ ਪਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਮੰਗਾਂ ਵੀ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵੇਲੇ ਖਾਹਮਖਾਹ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ "ਖਾਲਿਸਤਾਨ" ਦੀ ਮੰਗ ਉਠ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਡਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੀ ਸਿਖ-ਵਿਰੋਧੀ ਤੁਅੱਸਬ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਾ ਕਰ ਜਾਣ। ਸੋ, ਤੱਤੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਪਹਿਲੂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ। ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਚਲਾਈਆਂ ਤੱਤੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਉਤੇ ਮੰਗਾਂ ਮਨਵਾਉਣ ਲਈ "ਦਬਾਉ" ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਮੰਦੇ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾਵਾਦੀ ਤੱਤ ਦਬਾਉ ਦੀ ਥਾਂ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਉਤੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੀ ਸਿੱਧ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, "ਖਾਲਿਸਤਾਨ" ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਸੰਕਟ ਨੇ ਅਸਲ "ਸ਼ਤਰੂਆਂ" ਤੋਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਮਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਲਾਂਭੇ ਹਟਾ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਟੁੱਟ ਗਈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਅਜ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਚਲ ਸਕਣੀ। ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਹੀ ਸਥਾਪਤ ਹੋਏਗਾ। ਇਹ ਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਅਰੁਣ ਨਹਿਰੂ ਦਿੱਲੀ ਬੈਠ ਕੇ ਚਲਾਉਣਗੇ। ਉਸ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭਲਾ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਹਾਂ, ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਹਿੰਸਾਵਾਦੀ ਤੱਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਧੇਰੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਦਮਨ-ਚੱਕਰ ਚਲੇਗਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਡੇਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਧਰੇ ਜਾਣਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ-ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਢਿੱਲਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਵੀ ਢਿੱਲਾ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਸਗੋਂ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਏ ਕਿ ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਹੋਰ ਬੇਇਨਸਾਫੀਆਂ ਹੋ ਜਾਣ। ਉਸ ਸੂਰਤ ਵਿਚ, ਅਕਾਲੀ ਫੇਰ ਅੰਦੋਲਨ ਚਲਾਉਣਗੇ। ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹੋਰ ਭੜਕਣਗੀਆਂ। ਹਿੰਦੂ-ਸਿਖ ਪਾੜ ਹੋਰ ਵਧੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਸਿੱਖ ਹੋਰ ਵੀ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਗੇ।

ਬਿਹਤਰ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਚਲਦੀ ਰਹੇ। ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਏਕਤਾ ਰਹੇ। ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੀ ਨਰਮ ਪਰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇ। ਹਿੰਸਾਵਾਦੀ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸੁਮੱਤ ਬਖਸ਼ੇ। ਉਹ ਆਤਮ-ਘਾਤੀ ਰਸਤਾ ਛੱਡਣ।

ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਉਤੇ ਪੁਲੀਸ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਫੌਜ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇੰਦਰਜੀਤ ਗੁਪਤਾ (ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ.) ਨੇ ਗਰੁੱਪ ਵੱਲੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦਾ ਇਥੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਪੁਲੀਸ ਥਾਣਿਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਪੁਲੀਸ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੌਜੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਸਿੱਖ, ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਲ ਕੇ ਲੜਾਈ ਦੇਣ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਜਨਤਕ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਉਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਖਤਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਉਚੀ ਚੁੱਕ ਸਕਣ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਦਾਖਲੇ ਬਾਰੇ ਸਿਖ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦੇ ਪਵਿਤਰ ਅਸਥਾਨ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਓਨੀ ਹੀ ਅਹਿਮ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨਾਂ ਅੰਦਰੋਂ 'ਖਾਲਿਸਤਾਨ' ਵਰਗੇ ਐਲਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਥੇ ਮੁਜ਼ਰਮਾਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਮਿਲੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬਚਾ ਸਕੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖ ਝਗੜੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੜਬੜ ਪਿੱਛੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਹੱਥ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਹੱਥਠੋਕਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਬਖਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਵੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਫਸਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਹਿੰਦੂ ਪੰਜਾਬ ਛੱਡ ਜਾਣ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖ ਪੰਜਾਬ ਆ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਐਲਾਨਿਆ 'ਖਾਲਿਸਤਾਨ' ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚਿੱਤਾ ਬਾਸੂ (ਫਾਰਵਰਡ ਬਲਾਕ), ਸੈਫੂਦੀਨ (ਸੀ. ਪੀ. ਐਮ.), ਸਰਤ ਦੇਵ (ਜਨਤਾ), ਤਰੀਕੇ (ਆਰ. ਐਸ. ਪੀ.) ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਸਾਦ (ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ.) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਵਾਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਤਲੀਘਰ ਵਿਚ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੁਰਗਿਆਣਾ ਮੰਦਰ ਵੀ ਗਏ।

ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ — ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਫੈਡਰਲ ਵਜ਼ਾਰਤ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਐਕਟਿੰਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਮਾਰੀ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਭੁੱਟੋ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਨ ਜੁਨੈਜੋ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚਲੀ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਵੀ ਲਿਆ। ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ "ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਘੱਟਾ"

ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਇੰਗਲੈਂਡ)

ਇਹ ਇਕ ਦਿਨ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਰਗੀ ਸਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਹਰੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ। ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਛੇਕੜਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਿਛਾਂਹ ਖਿਚੂ ਸੋਚ ਦਾ ਪਰਤੀਕ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਅਤਿਅੰਤ ਥੋਥੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਉਸ ਧਰਮ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਫ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਕਤਲ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾ 'ਤੇ ਬਣੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹੀ ਲੈ ਲਵੋ। ਕੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਉਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ 'ਇਸ ਲਾਮਕ' ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਦਬਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ। ਜਾਂ ਈਰਾਨ ਤੇ ਇਰਾਕ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਲੈ ਲਵੋ ਦੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੇਸ਼ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਭਿਅੰਕਰ ਜੰਗ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਈਰਾਨ ਦਾ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਖੁਮੈਣੀ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਉਤੇ ਅੱਤ ਦੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਲਈ ਬਦਨਾਮ ਹਨ। ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਨਸਲਵਾਦੀ ਫਾਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੇ 'ਈਸਾਈ ਭਰਾਵਾਂ' ਉਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਾਰਣ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਬਦਨਾਮ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਐਸੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ।

ਵਲੈਤੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲ ਦੂਰ ਬੈਠੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਵਾਰਥੀ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਭਾਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇ ਭੜਕਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਨਵੇਂ ਬਹਾਨੇ ਘੜ ਕੇ ਧੜਾ ਧੜ ਪੈਸ਼ੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੈਸੇ ਕਿੱਥੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਰੱਬ ਹੀ ਜਾਣੇ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਰਚਾ 'ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ' ਅਖਬਾਰਾਂ 'ਚ ਹੋਈ ਹੋਈ ਕਿ ਇੰਦਰਾ ਦੇ ਕਾਤਲ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਪੈਸੇ ਉਸਦੇ ਬਾਪ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਹਦੇ ਛਪੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨੂੰ ਕੇਸ ਲੜਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਜ਼ੇਵਰ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖਣੇ ਪਏ। ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ ਤਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਕਠਨ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਪੈਸੇ ਕਿੱਥੇ ਗਏ।

ਆਮ ਲੋਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਲੀਡਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਟੇਜਾਂ ਤੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਥਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਰਾਪੇਗੰਡਾ ਅਤੇ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹਿੱਟ ਲਿਸਟਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾ ਲੀਡਰਾਂ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਲਾਹੁਣ, ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਗੁੰਡਾਕਰਦੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਪਲੈਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਬਣੇ ਹਨ। ਜਾਂ ਫੇਰ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿਚ 'ਖਾਲਿਸਤਾਨ' ਦੇ ਨਾਹਰੇ ਲਾ ਕੇ ਖੱਪ ਪਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸੁਆਲ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਛ ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕੀਤਿਆਂ ਲੀਡਰੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕਾਬਲੀਅਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਤੇ ਕਿਸੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਦਾਹਵੇ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਲੋਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਿਆਸੀ ਪਰਚਾਰ ਲਈ ਇਕ ਵੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਆਪਣਾ 'ਸੌਦਾ' ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਹੀ ਵੇਚ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਅਸਲੀ ਮੌਜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੋਲਕ ਉਤੇ ਝੱਟ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਵਲੈਤ ਦੇ ਐਸੇ ਕਈ "ਜੁਝਾਰੂ" ਸਿੰਘ ਜਿਹੜੇ ਜੂਨ 1984 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾ ਕਦੀ ਸਿਖ ਸਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਕਦੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਹ ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਸਿਰਫ "ਸਿੱਖ" ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਗਏ ਪਰ ਦਿਨ ਬਦਿਨ ਮਾਲਾ ਮਾਲ ਵੀ ਹੋਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਚੌਧਰੀਆਂ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰ ਕੇ ਵੇਖੋ ਤਾਂ ਏਹੋ ਜਿਹੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਦਿਖ ਪੈਣਗੇ। ਇਹ ਵੀ ਸਭ ਨੂੰ ਦਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ "ਮਹੰਤਾਂ" ਨੇ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਸੌੜੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਐਸੇ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ਅੱਜ ਆਪ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਹੱਥੋਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਖਾ ਕੇ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਅਤੇ ਚੈਰਿਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਕੋਲ ਭੱਜੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਰੱਬ ਹਾਲੇ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੱਤ ਦਊ ਕਿ ਨਹੀਂ ??

ਇਹ ਨਵੇਂ ਜੰਮੇ "ਸਿੰਘ" ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਘੱਟਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਇਸਦੀਆਂ ਕਈ ਮਿਸਾਲਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਚਾਲ ਵਿਚ ਅਸਲੀ ਮਕਸਦ ਪੈਸੇ ਠੱਗਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਕ ਦੋ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕੇ ਬਾਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮਝ 'ਤੇ ਛੱਡਦਾ ਹਾਂ :-

(1) ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਇੰਦਰਾ ਦੇ ਕਾਤਲ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ "ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ਹੀਦ" ਵਰਗੇ ਖਿਤਾਬ ਦੇ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਠੱਗੇ ਗਏ ਕਿ ਉਹਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੜਨਾ ਹੈ। ਕਈ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪਰਚੇ ਵੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਇਸ ਸੌਖੀ ਕਮਾਈ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਦਾਅ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪਰਚਾਰ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਭਾਈਵਾਲ ਹਨ। 'ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ' ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਮੌਤ ਨੂੰ ਵੀ ਪਸੀਨਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ' ਭਾਵ ਕਿ ਉਹ ਹੱਸ ਕੇ ਮਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਵਿਚਾਰਾ ਕਚਿਹਰੀਉ - ਕਚਹਿਰੀ ਸਫਾਈ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਤਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਕਰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਈ ਜਾਵੇ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਕਿਸਦੀ ਚਾਲ ਹੇਠ ਫਸ ਕੇ ਜਾਂ ਕਿਹੜੇ ਜਜ਼ਬਿਆਂ ਹੇਠ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰ ਬੈਠਾ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਹੀ ਹੀਲੇ ਤਰਲੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜੇ ਸਾਡੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਅਕਲ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾ ਬਹਾਦਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਉਤੇ ਮਾਣ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਚਿਹਰੀਆਂ ਵਿਚ ਤਰਲੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰਦੇ ਫਿਰਦੇ। ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ, ਕਾਨ੍ਹਪੁਰ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ, ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ, ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਣਗਿਣਤ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੇ ਕਚਿਹਰੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕੀਤਾ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਕੀਤਾ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਉਤੇ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਹੱਸ ਹੱਸ ਫਾਂਸੀਆਂ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਚਲੇ ਗਏ। ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਉਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਵੀ ਝਗੜਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ।

ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ "ਜੁਝਾਰੂ" ਸਿੰਘਾਂ ਅਤੇ ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ ਉਤੇ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਨਹੀਂ। ਆਖਰ ਇਹਨਾਂ ਦੇ "ਸ਼ਹੀਦ" ਵੀ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਰਗੇ ਹੀ ਹੋਣੇ ਹਨ !!

(2) ਹੁਣ ਇਕ ਹੋਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਲਉ। ਇੰਦਰਾ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਕਾਤਲ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵੀ 'ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਏ' ਸਰੋਪੇ ਦਿੰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੜੇ ਪੈਸੇ ਉਹਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਵੀ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪਰ ਉਹ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਟਪੂਸੀ ਮਾਰ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਕੋਲੋਂ ਟਿਕਟ ਮੰਗਣ ਚਲੀ ਗਈ। ਪਰ ਵਿਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੀਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਜੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਲੈ ਲੈਂਦੀ। ਪਰ ਏਥੇ ਬਣੇ ਲੀਡਰ ਉਹਦੀਆਂ ਤੇ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਛਾਪ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ 'ਚ ਹੱਟੀਆਂ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ।

(3) ਨਕੋਦਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਲੈ ਲਉ। ਇਕ ਮਾਮੂਲੀ ਜੋਤ ਨਾਲ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਕਰਕੇ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਰੰਗ ਦੇਣ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਬੇਈਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਕਾਹਲੀ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਹਰ ਧਰਮ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਅਮਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਦੇਸ਼ ਅਮਨ ਤੇ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਅਨਸਰਾਂ ਨੇ ਗੜਬੜ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ, ਕਿੰਨੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਦਾ ਬੇਲੋੜਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਬਚ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ।

ਵਲੈਤ ਵਿਚ ਹੁਣ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਛਾਪੇ ਗਏ (ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ ਦੀਆਂ ਫੇਰ ਮੌਜਾਂ) ਕਿ ਨਕੋਦਰ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਭੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਹੋਣਗੇ। ਅਤੇ ਫੇਰ ਇਹ ਪਖੰਡ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਠੱਗੇ ਜਾਣਗੇ।

ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼

ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੀ ਫਿਰਕੂ ਤਨਾਅ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਘੱਟਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਫੁੱਟ ਪਾਊ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਇਥੇ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਸੀ ਫੁੱਟ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਸਾਡੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਭਵਿਖ ਤੇ ਪਵੇਗਾ ਉਹ ਇਵੇਂ ਹੀ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਅਨਸਰ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨਸਲਵਾਦੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਆਉ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ, ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ, ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤਾਂ ਨੂੰ ਭਾਂਜ ਦੇਣ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਈਏ ਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਲੜਾਈ ਲੜੀਏ।

(ਮਾਸਕ ਲੋਕਤਾ (ਇੰਗਲੈਂਡ) ਦੇ ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ)

ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਤਭੇਦਾਂ ਕਾਰਨ ਰਾਜਸੀ ਖਿਲਾਅ — ਅਡਵਾਨੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸ੍ਰੀ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੱਮਸਿਆਵਾਂ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਕ "ਰਾਜਸੀ ਖਿਲਾਅ" ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਕੈਬਨਿਟ ਵਿਚ ਨੰਬਰ ਦੋ ਨੂੰ ਹੁਕਮਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲੀਆਂ ਕਿਸੇ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹਨ। 1975 ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਅਤੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਪਿਛੋਂ ਸਰਕਾਰ ਬਦਲਣ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਲੱਗੇ। ਹੁਣ ਹੋ ਸਕਦੇ ਇਕ ਸਾਲ ਹੀ ਲੱਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਦੋ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਲੋੜ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਠੀਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਉਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕੀਆਂ। ਇਸੇ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਇਕ ਸਾਂਝਾ ਫਰੰਟ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਦੀ ਕਦਰ ਘਟਣ ਉਤੇ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇ। ਨਵੇਂ ਭਾਜਪਾ ਮੁਖੀ ਨੇ ਅੱਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਸਰਵੇ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਬਦਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪਦ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਇਕ ਸਰਗਰਮ ਵਰਕਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਦੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀ ਫੜੇ

ਪਟਿਆਲਾ — ਜ਼ਿਲਾ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਸੱਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਫੜਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਸ਼ੱਕੀ ਅਤਿਵਾਦੀ ਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਪਰਾਧੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਪੁਲੀਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵੱਖ ਵੱਖ ਗਰੋਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਗਰੋਹਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਅਜੇ ਭਗੌੜੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਚੋਰੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਫੀਏਟ ਕਾਰਾਂ, ਇਕ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ, ਇਕ ਸਕੂਟਰ, ਦੋ ਮੋਪਡਾਂ, ਇਕ ਵੀ. ਸੀ. ਆਰ., ਤਿੰਨ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਮੋਟਰਾਂ, ਬਾਰਾਂ ਬੋਰ ਦੇ ਦੋ ਪਿਸਤੋਲ, ਛੇ ਕਾਰਤੂਸ ਤੇ ਗਿਆਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਨਕਦੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਗਰੋਹ ਪਟਿਆਲਾ, ਬਨੂੜ, ਸਰਹਿੰਦ ਤੇ ਬਸੀ ਪਠਾਣਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਬਸੀ ਪਠਾਣਾ, ਬਨੂੜ, ਸਮਾਣਾ, ਸਰਹਿੰਦ ਤੇ ਸਰਹਿੰਦ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਲੁੱਟ ਖੋਹ ਤੇ ਚੋਰੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਧਾਰਾ 379, 382, 457, 380 ਤੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਖੁਰਾ-ਖੋਜ ਲੱਭ ਲਿਆ ਹੈ।

ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਅਕਾਲੀਆਂ 'ਚ ਏਕਾ ਕਰਾਵੇ

ਸ਼ੋਲਾਪੁਰ — ਕਾਂਗਰਸ (ਐਸ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਨੇ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਅਸਰ-ਰਸੂਖ ਵਰਤਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧੜਿਆਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨ। ਇਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਇਕਮੁਠਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਨਾਜ਼ਕ ਸਮੇਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਮਹਾਨ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਅਤੇ ਸੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਇਕ ਵਿਰੋਧੀ ਆਗੂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਆਮ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸੀ।

468 ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਲੋਂ ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਹਮਾਇਤ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ — ਦਸੂਹਾ ਤੇ ਬਲਾਚੌਰ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ 468 ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚੋਂ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਪੁਲੀਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਤਰਜਮਾਨ ਨੇ ਇਥੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੇ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਗੇ ਤੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਕੁਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾ ਦੇਵੇ

ਇਕ ਹੋਰ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ 27 ਨਾਰਾਜ਼ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੇਦੋਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਮਤੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 27 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਪੁਲੀਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਕੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਗਦਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਵੀ ਧਰੋਹ ਕਮਾਇਆ ਹੈ।

ਅਮਲੋਹ — ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਜੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ ਨੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਬਾਬਾ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਮਜ਼ਹਬੀ ਦਲ ਅਤੇ ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਜੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਸਹੋਤਾ ਨੇ ਪੰਜਾਂਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ ਦੀ ਚੋਣ - ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ

ਲੁਧਿਆਣਾ — ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਚੋਣ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ ਵਿਚ ਹੋਈ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ (ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ) ਨਾਲੋਂ 69 ਵੋਟਾ ਵੱਧ ਲਈਆਂ। ਡਾ. ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕਾਬਲਾ ਸੀਨੀਅਰ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਡਾ. ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕਾਬਲਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਚੁਣ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਸਰਵ ਸ੍ਰੀ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ, ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਐਚ. ਐਸ. ਭੱਟੀ ਤੇ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਐਗਜ਼ੇਕਟਿਵ ਵਿਚ ਸਰਵਸ੍ਰੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਰੂਲਾ, ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ(ਪਟਿਆਲਾ), ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਡਾ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ, ਡਾ. ਰਵਿੰਦਰ ਰਵੀ, ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਭੋਗਲ, ਦਿਲਜੰਗ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ, ਡਾ. ਸ. ਪੀ. ਸਿੰਘ ਤੇ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਰੋਪੜ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਡਾ. ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਕਾਡਮੀ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਪੜ੍ਹੀ ਤੇ ਬਜਟ ਪਾਸ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਤੇ ਦੋ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਗਏ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਅਕਾਡਮੀ ਵਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਲੈਕਚਰ ਤੇ ਨਾਟਕ ਮੇਲਾ ਕਰਾਇਆ ਜਾਇਆ ਕਰੇਗਾ। ਚੋਣ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਦੇ ਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਲਗਭਗ 150 ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ।

ਸੋਹਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ (ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ) ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਹਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਮੇਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਨੂੰ ਬਕਾਇਦਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚੋਂ ਵਾਪਸ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਭੇਜ ਿਦਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਨਵੀਂ ਰਿੱਟ ਦਾਇਰ — ਸੁਣਵਾਈ ਮੁਲਤਵੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਕੇਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਤੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਠੱਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਦੇਵੇ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 20 ਨਵੰਬਰ 1984 ਨੂੰ ਠੱਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੋ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ: ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਇਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਬਦਲੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਅਗੇ ਪੇਸ਼ ਇਸ ਲਈ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਧੜਾ ਧਾਰਮਿਕ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪੁੱਜਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਸਿਆਸੀ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਗੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਲੋਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਨੇਤਾ ਵੀ ਉਥੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਉਥੇ ਜਾਣ ਦੀ ਦਲੇਰੀ ਵਿਖਾਂਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਮੌਕਾ ਕੇਵਲ ਪੁਲੀਸ ਕਾਰਵਾਈ ਪਿਛੋਂ ਹੀ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਇਕ ਮੇਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕ ਧੜਾ ਬਣ ਕੇ ਉਠ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੇਕ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਮੈਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਵਿਚ ਹੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰਖਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਅਗੇ ਪੇਸ਼ੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਏਕੇ ਖਾਤਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਲਾਈਸੈਂਸ ਦੇਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਥਿਆਰਾਂ ਲਈ ਇਹ ਲਾਇਸੈਂਸ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਕਾਂਗਰਸ ਐਮ. ਪੀਜ਼ ਦੀ ਸੂਚੀ ਰਾਜੀਵ ਨੂੰ ਭੇਜੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 44 ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਮੁਸਲਿਮ ਤਲਾਕ ਬਿੱਲ ਬਾਰੇ ਵੋਟਾਂ ਪੈਣ ਸਮੇਂ ਸਦਨ ਵਿਚੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਹੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਉਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਦੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਮੋਹਸਿਨਾ ਕਿਦਵਾਈ ਅਬਦੁਲ ਗਨੀ ਖਾਨ ਚੌਧਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੋ ਸਾਬਕਾ ਵਜ਼ੀਰ ਵੀ. ਸੀ. ਸ਼ੁਕਲਾ ਅਤੇ ਵੀ. ਐਨ. ਪਾਟਿਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 44 ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 29 ਦੀ ਪੁੱਛਗਿਛ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਜਵਾਬ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਲੰਕਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਗੁਰੀਲਾ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਉਤੇ ਬੰਬਾਰੀ

ਜਫ਼ਨਾ — ਲੰਕਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਾਮਿਲ ਗੁਰੀਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬੰਬ ਸੁੱਟ ਕੇ 54 ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਮੌਤਾਂ ਵੀ ਹੋਈਆਂ ਦੱਸੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੰਕਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਜਫ਼ਨਾ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਬੰਬਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਗੁਰੀਲਿਆਂ ਵਲੋਂ ਸਿਨਹਾਲੀ ਫੌਜੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਿਤਾ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਵੀ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਕਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਤਾਮਿਲਾਂ ਨਾਲ ਗਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਮਸਲਾ ਸੁਲਝਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਬਾਗੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਹਮਾਇਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਧੜੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਲਈ ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਗੈਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਅਤੇ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ" ਕਰਨ ਬਦਲੇ ਤਿੰਨ ਮੰਤਰੀਆਂ - ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇਪੁਰ - ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਵੀਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵੀ ਪ੍ਰੋੜ੍ਹਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਤੋਂ 'ਖਾਲਿਸਤਾਨ' ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਸਥਾਨ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦਾ ਪਰਤੀਕ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੀ ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਲੀਸ ਐਕਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਸਟੈਂਡ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਕੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਥ ਨੂੰ ਖੇਰੂੰ ਖੇਰੂੰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਤੋੜਵਾਂ ਜੁਆਬ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸੰਕਟ ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ "ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ" ਲਈ ਪੰਥਕ ਸਫਾਂ ਵਿਚ ਏਕਤਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਹੁਤ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਪਿਛੋਂ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈ ਹੈ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ "ਕੇਸਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨ" ਥੱਲੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਵਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਤੇ ਵਿਚ ਪੰਥ ਨੂੰ ਦੋਫਾੜ ਕਰਨ ਦੀ "ਸਾਜ਼ਿਸ਼" ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਛੇ ਸਾਲ ਲਈ ਕੱਢਣ ਦੇ ਕਦਮ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ "ਰਜਵਾੜਾ ਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਪੰਥਕ ਹਿਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਦੋਫਾੜ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।" ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੌੜੇ ਹਿਤਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ।

13 ਨਵੇਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿਯੁਕਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 13 ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅੱਠ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਪਨਸਪ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹਦੀਵਾਲਾ ਸ਼ੈਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਲੈਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਂਡ ਫਾਈਨਾਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੋਣਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਟਿਊਬਵੈਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੋਣਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਰਹਾਲੀ ਨੂੰ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਅਤੇ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਥਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਨੂੰ ਮਾਰਕਫੈਡ ਦੀ ਚੇਅਰਮੈਨੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਸਿੰਘ ਐਮ ਐਲ ਏ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਸ੍ਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਈਸਾਪੁਰ ਪੰਜਾਬ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਵਿਕਾਸ ਬੋਰਡ, ਸ੍ਰੀ ਐਮ. ਸੀ. ਭਾਰਦਵਾਜ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਖਾਦੀ ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਉਦਯੋਗ ਬੋਰਡ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਓਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਤੇਨੰਗਲ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੋਣਗੇ। ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸ. ਭਰਪੂਰ ਸਿੰਘ ਧਨੌਲਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਣ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਥਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਡਾ ਸਾਡਾ ਕਿਹੜਾ ਦਰਦੀ!

—ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ—

ਸਥਾਨ ਜਾਮਾ ਮਸਜਦ ਦਿੱਲੀ। ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ। ਵਕਤ ਨਮਾਜ਼ ਜੁਮਾ ਨਾਅਰਾਏ ਤਕਬੀਰ ਅੱਲਾ ਹੂ ਅਕਬਰ। ਤੇ ਫਿਰ ਬੋਲੇ :

ਝਟਕਾ ਹਲਾਲ ਏਕ ਤਰਫ
ਮੁਰਗੀ ਕੀ ਦਾਲ ਏਕ ਤਰਫ

ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਝਟਕਾ ਖੋਰ ਬਿਹਬਲ। ਵੇਖੋ ਕੈਸੀ ਕਰਵਟ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਮੁਸਲਿਮ ਵੀਰ ਸਾਡੇ ਲਈ ਹਮਦਰਦੀ ਜਤਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਇਤਿਆਦਿ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਤਿਫਲ ਤਸੱਲੀਆਂ ਨੂੰ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਅਨਸਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਕੌਮਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹੋਛਾਪਣ। ਆਮ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਟੋਟਕਿਆਂ ਨੂੰ ਜੇਬ ਵਿਚ ਇੰਜ ਪਾਈ ਫਿਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਜਹਾਲਤ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਧਾਗੇ ਤਵੀਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨੀ ਫਿਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ - ਸਿਖ, ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮ - ਸਭ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਹੈ। ਐਸੀ ਸਿਆਸਤ ਜੋ ਅਵਾਮ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸਾਰਥਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਲੋਂ ਹਟਾਈ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਮੁੱਚੀ ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਦਾ ਪਾਰ ਉਤਾਰਾ ਬੜਾ ਭਾਰੀ, ਦੀਰਘਕਾਲੀਨ ਔਖਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਅਵਾਮੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਰਾਹ ਅਪਨਾਉਣਾ ਔਖਾ ਰਾਹ ਅਪਨਾਉਣ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਦਰੜੀਂਦੀ ਭੀੜ ਵੇਖ ਕੇ ਹੋਰ ਡੱਬੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਸਿਆਣਪ ਉਚੀ ਹੈ ਪਰ ਔਖੀ ਹੈ। ਪਰ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਅਵਾਮ ਦੀ ਸੋਚ ਦਾ ਜੋ ਪੱਧਰ ਹੈ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ। ਤਵੱਕੋ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹੀਵੀਂ ਸਦੀ ਤੋਂ ਜਾਗਦੇ ਆਉਂਦੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਹੋਛੀਆਂ ਅਤੇ ਫੋਕੀ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਦੂਰ ਅਸਰ ਅਤੇ ਉਸਾਰੂ ਸਿਆਣਪਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾਉਣਗੇ। ਪਰ ਹੋਇਆ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ।

ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿਆਣਪ ਦਾ ਜਨਾਜ਼ਾ 1947 ਵਿਚ ਨਿਕਲਿਆ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੀ ਫਿਰਕੂ ਵੰਡ ਹੋ ਗਈ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਦੇਸ਼ ਬਣ ਗਏ। ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਉਦਾਰ ਗਰਦਾਨ ਨਾਲ ਆਰੰਭ ਹੋਏ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਤਾਂ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦਾ ਜਨਾਜ਼ਾ ਫਟਾ ਫੱਟ ਹੀ ਕੱਢ ਦਿਤਾ। ਬਨਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਤਲਾਮ ਅਰੰਭ ਕਰ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਸਾਹ ਲਿਆ। ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼ਰਤੀਆ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲੋਂ ਉਚਾ ਹੋ ਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮੰਚ ਉਤੇ ਆਇਆ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢੇ ਬਗੈਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਆਏ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸਾਇਆ, ਜੋ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ। - ਜ਼ਮੀਨ, ਦੁਕਾਨ, ਮਕਾਨ - ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ। ਜੀਵਨ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਿਆ। ਜ਼ਖਮ ਭਰਨ ਲੱਗੇ ਪਰ ਕੁਝ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਵਸਣ ਕਿਉਂ ਲਗ ਪਏ

1964 ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਵੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੱਖੀ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਗਰਮਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿ ਗਏ ਵੀਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਮਗਰਮੱਛ ਦੇ ਹੰਝੂ ਕੇਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬੰਗਾਲੀ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ੇਖ ਮੁਜੀਬ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਅਵਾਮ ਵਲੋਂ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ, ਸ਼ੇਖ ਮੁਜੀਬ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਟੈਂਕਾ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਗੰਨਾਂ ਨਾਲ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਫੌਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬੰਗਾਲੀਆਂ ਦਾ ਕਤਲਾਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਏਧਰੋਂ ਓਧਰ ਜਾਂਦੇ ਆਉਂਦੇ ਭਾਰਤੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਰਕ ਭੋਗਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਨਾ ਕੋਈ ਵਾਲੀ ਨਾ ਵਾਰਿਸ। ਨਾ ਦੇਸ਼ ਨਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼। ਕਿਸੇ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਹਰਾਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚੇ ਛੱਡ ਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੁਣੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮੁਦਾਹ ਬਣ ਤੁਰਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਹਰਨ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਿਤਰਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛੇ ਕਿ ਅਵਾਮ ਦੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਮਜ਼ਾਕ ਕਿਉਂ ?

ਠੀਕ ਹੈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਥੋੜ ਚਿਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬਰ, ਜਹਾਂਗੀਰ, ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਗੁਰਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਤਸ਼ੱਦਦ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਹ, ਫਰੁਖਸੀਅਰ, ਅਬਦੁਲਸਮੁਦ ਖਾਨ, ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਨ, ਯਾਹੀਆ ਖਾਨ, ਮੀਰ ਮੰਨੂੰ ਅਤੇ ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਕਤਲਾਮ ਵੀ ਭੁੱਲ ਗਏ ਹੋਣਗੇ। ਨਾਦਰ ਸ਼ਾਹ, ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ, ਤੈਮੂਰ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹ ਸੁਜਾਹ ਦੇ ਧਾੜਵੀਆਂ ਹੱਥੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਤਬਾਹੀਆਂ ਅਤੇ ਲੁੱਟਾਂ ਭੁੱਲ ਗਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਤਾਂ ਹੀ ਤੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਸੁਨਣ ਵਾਲੇ ਕੰਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਦਾ ਉਡਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਮਜ਼ਾਕ ਤਾਂ ਕੁੱਲ ਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲੀ ਤਾਂ 1947 ਵਿਚ ਭੁੱਜ ਕੇ ਮਰੁੰਡਾ ਹੋਈ ਪੀੜ੍ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਮੁਰੱਬਿਆਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਯਾਦ ਹਨ। ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿਓ ਤਾਂ ਉਹ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਪਿੰਡ ਭਾਲ ਲੈਣਗੇ। ਜੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਐਨਾ ਹੀ ਦਰਦ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਕਿਉਂ ਉਜਾੜਿਆ ? ਜੇ ਹੁਣ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਲਓ 1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਾਪਸ ਕਰ ਲਓ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਵਸਾ ਦਿਓ। ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਬਾਰਾਂ ਸਿਖ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੋੜ ਦਿਓ। ਫੇਰ ਅੱਗੇ ਗੱਲ ਕਰੋ ਕਿ ਇਨਸਾਫ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਤਾਂ ਇਸ ਉਪਦੀਪ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੈ ਡੁੱਬੀ ਹੈ। ਭਲਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਦੇਸ਼ ਬਣ ਕੇ ਕੀ ਐਸੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿ ਕੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਵੰਡ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਭਸਮ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਉਜਾੜੇ। ਉਪਦੀਪ ਵਿਚ ਫੌਜੀ ਖਰਚਾ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਦਸ ਗੁਣਾਂ ਕਰ ਲਿਆ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁੜ੍ਹਕੇ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਬੰਦੂਕਧਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਪਿਛਲੇ ਚਾਲੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਫੌਜੀ ਖਰਚਾ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹਦਾ ਕਾਰਨ 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਹੈ। ਲੀਡਰ ਲੋਕ ਕਿਉਂ ਐਡੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਫਜ਼ੂਲ ਜੰਗਾਂ ਦੀ ਭੱਠੀ ਵਿਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲੀ ਵੀ ਹੋਸ਼ ਕਰੋ ਅਤੇ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾੜੋ। ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰੋ।

ਮੁਰਦਾ ਬੋਲੂ ਕੱਫਣ ਪਾੜੂ

ਬਰਨਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡ ਕੇ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਵੱਖਰੇ ਹੋਏ ਗਰੁਪ ਦੀ ਸੰਖਿਆ 27 ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਰਨਾਲਾ ਕੈਂਪ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਸ ਨਾਮ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਇਹ 17-18 ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। 27 ਵਿਚੋਂ ਛੇ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪਦ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਾਂ ਰਖਦੇ ਹਨ।

ਬਣਨ ਵਾਲੇ "ਮੁਖ ਮੰਤਰੀਆਂ" ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਬਰਨਾਲਾ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਰਹਿ ਗਏ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਕਿਹਾ, "ਸਾਡੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। 31 ਉਹ ਹਨ ਤੇ 27 ਅਸੀਂ ਹਾਂ। ਜੇ ਪੰਜ ਸੱਤ ਸੱਜਣ ਲੈ ਆਓ ਤਾਂ ਅਸੀਂ 62-63 ਹੋ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਵਜ਼ਾਰਤ ਬਨਾਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਫਹਿਰਸਤ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਬਣਵਾ ਦਿਆਂਗੇ

ਅਗਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਉਤਰ ਮਿਲਿਆ "ਏਧਰ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਮਿਲਵਰਤਣ ਦੇ ਚਰਚੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ 45-46 ਹਾਂ। ਨੌਂ ਦਸ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆ ਜਾਓ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਮਿਲਵਰਤਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਾ ਰਹੇ।"

'ਹੁਣ ਢਿੱਲ ਨਾ ਕਰੋ। ਸਾਡੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਗੋਂ ਲਈ ਪੁਲੀਸ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਭੇਜਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ। ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਹੀ ਆ ਜਾਓ।"

"ਗੱਲ ਤਾਂ ਵਧੀਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਧਰੇ ਦੋ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਪਿਛੋਂ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵਾਂਗ ਕਾਂਗਰਸੀ ਹੇਠੋਂ ਫੱਟਾ ਹੀ ਨਾ ਖਿਚ ਦੇਣ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਲਾਗੂ ਕਰ ਕੇ ਨਵੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਬਿਗਲ ਵਜਾ ਦੇਣ ਤੇ ਫੇਰ ਕੋਈ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਗੱਦੀ 'ਤੇ ਆ ਬੈਠੇ।"

"ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਤਬਾਹੀ ਵੱਲ ਤੁਰ ਹੀ ਪਏ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਮਾੜਾ ਕਾਹਦੇ ਲਈ ਵੇਖਣਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਰਨਾਲੇ ਨਾਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਚੰਗੇ ਹਨ। ਦੋਸਤ ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਕੰਮ ਆਵੇ। ਅਸੀਂ ਨੌਂ ਮਹੀਨੇ ਨੱਕ ਰਗੜਦੇ ਰਹੇ ਬਰਨਾਲੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਮੰਤਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਰ ਕੰਮ ਪਿਛੋਂ ..."

ਫਿੱਟੇ ਮੂੰਹ ਟੈਲੀਫੋਨ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ। ਗੱਲਬਾਤ ਹਾਲੀਂ ਚੱਲ ਹੀ ਰਹੀ ਸੀ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਫੋਨ ਡੈਡ ਹੋ ਗਏ।

—ਚਾਚਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹੀਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਲੇਖਿਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਿਤਾਰਵਾਦਕ ਪੰਡਤ ਰਵੀ ਸ਼ੰਕਰ, ਨਾਵਲਕਾਰ ਆਰ. ਕੇ. ਨਾਰਾਇਣ, ਪੇਂਟਰ ਐਮ. ਐਫ. ਹੁਸੈਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਲਈ ਮੈਗਾਸਾਸੇ ਅਵਾਰਡ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਏਲ, ਰਮੇਸ਼ ਭੱਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਅਕਾਲੀ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚ ਸੁਲ੍ਹਾ ਸਫ਼ਾਈ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੂਚਨਾ ਰਾਹੀਂ ਪੱਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਯਤਨ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜੋੜਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਪਿਛੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਹੀ ਆਪਣੀ 'ਸਜ਼ਾ' ਪੂਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸਥਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲਿਆਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਦੋ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਤਿੰਨ ਸਕੂਟਰ ਸਵਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇਥੋਂ 40 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਨੌਸ਼ਹਿਰਾ ਪੰਨੂਆਂ ਵਿਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਜਦ ਕਿ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਘਾਇਲ ਹੋ ਗਏ। ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਦਾ ਨਾਂ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਦੂਜੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਫੱਟੜ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕੱਪੜਾ ਵਪਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਦਾਸ ਅਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ।

'ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਦੀ ਭਰਤੀ'

ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ — ਇਥੇ ਭਾਈ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮੀਂ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ "ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਖਾਲਸਾ ਫੌਜ" ਦਾ ਕਮਾਂਡਰ ਦੱਸਦਾ ਸੀ, ਦਾ ਟੈਲੀਫੋਨ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਭਾਈ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਬਾਅਦ ਇਹ ਨਵੀਂ ਬਣੀ ਖਾੜਕੂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਜੋ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਕਮਾਂਡੋਜ਼ ਦੇ ਜਨਰਲ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਮੰਨਦਿਆਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਮੁਕਤੀ ਫੌਜ ਜਿਸ ਦੇ ਕਮਾਂਡਰ ਭਾਈ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਹਨ, ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਵੇਗੀ। ਭਾਈ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੰਕਸ਼ਾਫ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਨਵੀਂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਹ ਤੋਂ ਉਪਰ ਨਵੀਨ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਜੁਝਾਰੂ ਸਿੰਘ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਰਤੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਲੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਗਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣਾਂ, ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਫਿਰਕੇ ਨੂੰ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਪੁਲੀਸ ਭੇਜ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਟੱਕਰ ਲੈਣਾ ਹੈ? ਭਾਈ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਇਕ ਅਪੀਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਜਲਦੀ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾਵੇ।

ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਹੋਰ ਸੰਕਟ

—ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ—

ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਪੁਲਸ ਦਾਖਲੇ ਸਬੰਧੀ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ ਛਿੜੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਂਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ: ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਬੜਾ ਦੁਖਦਾਈ ਅਤੇ ਕਠਿਨ ਸੀ ਪਰ ਐਕਸ਼ਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਚਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਆ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਜੋ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਉਸ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਬੰਧੀ ਐਲਾਨ ਦੀ ਲਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਘਾਤਕ ਦਸਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ 16 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸੱਦੇ ਗਏ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਕਿਆ ਗਿਆ ਕਦਮ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਅਯੋਗ ਕਬਜ਼ਾ ਖਤਮ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਮਸਲਾ ਖੜ੍ਹਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ? ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ, ਉਥੇ ਇਹ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਥੇ ਭੇਜੇ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਜਥੇ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਹੋਣਗੇ। ਦੂਸ਼ਰੇ ਬੰਨੇ ਇਸੇ ਹੀ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਸ: ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਪੁਲਸ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਈ ਉਸੇ ਹੀ ਦਿਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਉਸੇ ਹੀ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਸ: ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਿਕਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਸ ਦਾ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਉਥੇ ਕਾਬਜ਼ ਅਨਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਬੀਤ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਧੀਆਂ। ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਟ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਸੀ ਫੁਟ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ। ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਤਣਾਅ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨਾਮ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ। ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨਾ ਤਾਂ ਏਸ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਦਮ ਹੀ ਉਠਾ ਸਕੇ।

ਹਾਲੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਦੇਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਪਰ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਦੂਦ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੇ ਘਟਨਾ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਇਕਦਮ ਤੇਜ਼ੀ ਲੈ ਆਂਦੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕੋਈ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ। ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵਾਲੀ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਿ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਸਿਵਾਏ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੋਈ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਘਟਨਾ ਹੀ ਵਾਪਰੀ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਕੁਝ ਨਿਰਾਸ਼ ਅਤੇ ਨਰਾਜ਼ ਨੇਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਲਾਭ ਲੈ ਕੇ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜੋਖਿਮ ਭਰੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵੀ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੁਖ ਮੰਤਵ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਕ ਕਠਿਨ ਸਥਿਤੀ 'ਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਧੇਰੇ ਚਿੰਤਾਵਾਨ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਫਰਜ਼ ਇਹ ਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡੱਕੇ ਆਪਣੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਦਮ ਉਠਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਤੀ ਹੋ ਸਕਣੀ ਸੰਭਵ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿਰਫ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਏ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਫਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਜਿਹਾ ਫਿਕਰ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਫਿਕਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਹੀ ਇਸ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮੰਤਵ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਹੁਣ ਤਕ ਸਿਰਫ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਕੋਈ ਠੋਸ ਅਮਲੀ ਕਦਮ ਚੁਕਦੇ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਸੁਝਾਅ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਚੰਗੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸਿਵਾਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਜਾਂ ਜੋੜਾਂ ਤੋੜਾਂ ਦੇ। ਪੰਥਕ ਹਿਤਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਸੀ ਨਾਲ ਮੋਹ ਵਧੇਰੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੁਰਸੀ ਕੋਲ ਹੈ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚਾਲ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਦੋਗਲੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨੀਤੀ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਉਸ ਤੇ ਤੁਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਹੀ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਕੁਝ ਭਲਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਣਗੇ।

(ਸੰਪਾਦਕੀ 'ਅਜੀਤ' -

ਜੁਨੈਜੋ ਦੀ ਸੀਟ ਖਤਰੇ ਵਿਚ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ — ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮੁਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਸਟਿਸ ਐਸ. ਏ. ਨੁਸਰਤ ਵਲੋਂ ਇਸ ਹਫਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਨ ਜੁਨੈਜੋ ਨੂੰ ਇਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਤੋਂ ਕਿ ਉਂ ਨਾ ਹਟਾ ਿ ਦਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਹੇਠ ਗੈਰਰਜਿਸਟਰਡ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਉਤੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਉਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਗੂ ਹੈ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਜੁਨੈਜੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਕੌਮੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਦੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਜੁਨੈਜੋ ਦੀ ਚੋਣ ਰੱਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਦਿਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿਤਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਖਬਾਰ ਜੰਗ ਵਿਚ ਛਪੀ ਖਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਜੁਨੈਜੋ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਜੁਨੈਜੋ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਛੱਡਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਨਰਲ ਜ਼ਿਆ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਕੌਮੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਪਿਛੋਂ ਸ੍ਰੀ ਜੁਨੈਜੋ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਵਿੰਨੀਪੈਗ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਾਸਾਂ

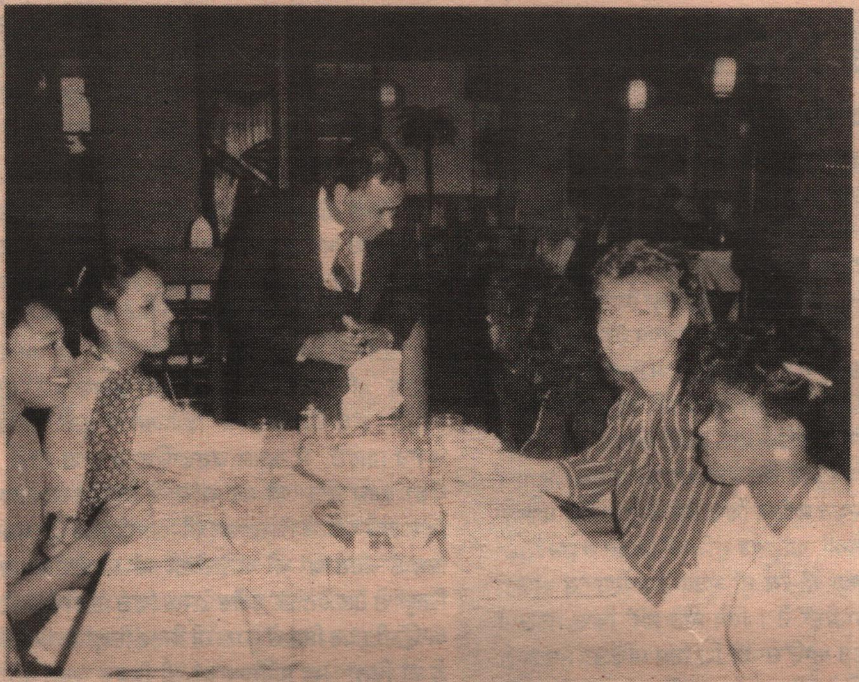
ਵਿੰਨੀਪੇਗ ਵਿਚ ਐਲਵਿਕ ਸਕੂਲ, 30 ਮੇਬਰਲੀ ਰੋਡ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ 29 ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹਨ। ਕਲਾਸਾਂ ਹਰ ਮੰਗਲਵਾਰ, ਬੁੱਧਵਾਰ, ਵੀਰਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਵਾ ਚਾਰ ਵਜੇ ਤੋਂ ਪੰਜ ਵਜੇ ਤੱਕ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਜੂਨ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਚਲਣਗੀਆਂ। ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਚੰਗੇ ਅਧਿਆਪਕ ਹਨ।

ਇਹ ਕਲਾਸਾਂ ਗਰੇਡ 1 ਤੋਂ 6 ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਹਨ ਅਤੇ 48 ਬੱਚੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਖਲ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਸਕੂਲ ਆਉਣ ਅਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਪਰ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਮ ਪੰਜ ਵਜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ।

ਜੋ ਵੀ ਿ ਵੰਨੀਪੈਗ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਡੌਨ ਟੋਲ, ਭਾਸ਼ਾ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਫਤਰ ਸੈਵਨ ਓਕਸ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਹੈ — ਫੋਨ ਹੈ — 586-9651

ਡੀ. ਸੀ. ਟੋਲ
ਭਾਸ਼ਾ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ

Mr. Patel of Ambika Foods throws DINNER PARTY at MOGUL GARDENS, VANCOUVER

Mr. Ishwar Patel of AMBIKA Foods with beauty show constestents and Miss Mt. Pleasant

Guests with Mrs. Patel

Mr. Patel, Mr. Sudesh Kalia, Mr. Samtani, Mr. Sharma and a guest

ਸ਼ਹੀਦ ਸਰਾਭਾ ਦਾ ਪਹਿਰੇ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਬੁੱਤ

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੀਰ

ਕੌਮੀ ਸ਼ਹੀਦ ਸ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਦਾ ਬੁੱਤ ਜੋ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਫਿਰਨੀ ਉਤੇ ਆਪਣੇ ਖਾਨਦਾਨੀ ਖੇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਥਾਹ ਸ਼ਰਧਾ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

2 ਮਈ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਕੌਮੀ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਪਿੰਡ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ ਤਦ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਕੁਝ ਸੱਜਣ ਸਥਾਨਕ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਸ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਦੇ ਬੁੱਤ ਪਾਸ ਜਾ ਖਲੋਤੇ।

ਪਿੰਡ ਸਰਾਭਾ ਦੇ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਇਹ ਬੁੱਤ ਇਥੇ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਸ ਵਿਚ ਬੜੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਬੁੱਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਗੋਲਕ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਪੈਸੇ ਪਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੁੱਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਝ ਕਿਸਾਨ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਬੰਦੇ ਦਾਣਿਆਂ ਦਾ ਢੇਰ ਲਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਾਭਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅਟੁੱਟ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਰਾਦਾਂ ਵੀ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਚੰਗੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਆਏ ਨੌਜਵਾਨ ਚੰਗੀਆਂ ਤਕਦੀਰਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੁੱਤ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਣ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕ ਇਥੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਦਾ ਬੁੱਤ ਇਥੇ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ।

ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਮਾਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ 55 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਬੁੱਤ 'ਤੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਲਈ ਹਨ ਤੇ 50 ਰੁਪਏ ਤੇਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਈ। ਉਸ ਬੱਚੇ ਨੇ ਬੁੱਤ ਪਾਸ ਜਾ ਕੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ 50 ਰੁਪਏ ਵਾਲਾ ਨੋਟ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਦਿਤਾ ਤੇ ਪੰਜ ਵਾਲਾ ਜੇਬ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਮੁੜ ਆਇਆ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਗੋਲਕ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗਲਤੀ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਣ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਮਝਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਗੋਲਕ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਪੰਜਾਹ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੋਟ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਘਰ ਗਿਆ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟ ਮੁੜਵਾਉਣ ਲਈ ਘੂਰਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਮੱਥਾ ਟੇਕੀ ਗਈ ਰਕਮ ਕਦੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਕਰਦੇ। ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਫੇਰ ਜਾ ਕੇ ਪੰਜਾਹ ਦਾ ਨੋਟ ਗੋਲਕ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿਤਾ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਘਰ ਮੁੜਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਇਕ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਘਰ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਚਾਹ ਪੀ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ 100 ਦਾ ਨੋਟ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਬੇਟਾ ਇਹ ਪੈਸੇ ਤੇਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਈ ਹਨ।" ਬੱਚਾ ਸਮਝ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਨੋਟ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਦੁੱਗਣਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਖੜੋਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਯੁਵਕ ਨੇ ਹੱਸਦੇ ਹੋਇਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਸ਼ਰਾਬੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਬੁੱਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਖੜੋਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜੇਬਾਂ 'ਚੋਂ ਨੋਟ ਕੱਢ ਕੇ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਸਰਦਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਮਾਫ ਕਰੀਂ। ਅਸੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਤੇ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਆਉਣ ਤੋਂ ਵੀ ਝਿਜਕਦੇ ਹਾਂ। ਤੈਨੂੰ ਵਤਨ ਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਸੀ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਬੋਤਲ ਦਾ। ਤੂੰ ਸਾਡੀ ਰਖਸ਼ਾ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਰਾਹ ਪਾਉਣਾ ਹੈ।"

ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਦਾ ਬੁੱਤ ਆਪਣੇ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਵੀਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ 'ਤੇ ਮੁਸਕਰਾ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਤਾਂ ਇਉਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਅਜੇ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਉਂਦੇ ਜਾਗਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਮਨੁੱਖ ਵਾਂਗ ਪਹਿਰੇ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ।

ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਟਾਫ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਡੀ. ਆਈ. ਜੀ. ਦੋ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਚਾਰ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਜਾਣਗੇ। ਜੇਲ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਅਦਲਾ ਬਦਲੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੁਜਰਮ ਚਾਰਲਸ ਸੋਭਰਾਜ ਦੀ ਫਰਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲੱਧੜ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਬੀ. ਸੀ. ਸੰਘਰਸ਼ ਸੰਮਤੀ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਸਲਵਾਦ ਵਾਰੇ ਰੋਸ

ਬੀ. ਸੀ. ਪੈਵਿਲੀਅਨ ਵਿਚ ਇਕ ਸਜੇ ਧਜੇ ਪੱਗ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਦੀ ਫੋਟੋ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੇਘ ਦਾ ਕਿਚਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਸਤਰੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਦਿੰਦੀ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਪੀਸ ਰਿਵਰ ਦੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਇਕ ਸੁਹਾਵਣਾ ਤੇ ਸੋਹਣਾ ਬਨਾਉਣ ਲਈ, ਤਾਕਿ ਐਕਸਪੋ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਆਏ ਟੂਰਿਸਟ ਓਧਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕਰਨ ਜਾਣ ਤੇ ਉਤਰੀ ਬੀ. ਸੀ. ਦਾ ਵਿਓਪਾਰ ਵਧੇ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਭੀ ਸੁਹਾਵਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿਖਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਐਲਨ ਹੰਟ, CKNL ਰੇਡੀਓ ਦਾ ਪਰੋਗਰਾਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜੋ ਕਿ ਐਕਸਪੋ ਦੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਪੈਵਲਿਨਾਂ ਵਾਰੇ ਰੀਪੋਰਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਦੀ ਫੋਟੋ ਬਾਰੇ ਭੜਕਾਇਆ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਫੂਨ ਮਾਰੇ ਤੇ ਇਹ ਮੰਗ ਮੰਗੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਉਤਰੀ ਬੀ. ਸੀ. ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਤੇ ਇਸਦੀ ਫੋਟੋ ਤੇ ਟਾਰਪ ਪਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੱਗ ਤੇ ਟਾਰਪ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਭੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਪਾਕੀ ਪਰਾਏ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਬੀ. ਸੀ. ਆਫਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚਰਨਪਾਲ ਗਿੱਲ ਨੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਸਨ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਸਿੱਖ, ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ, 1906 ਵਿਚ ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੋਂ ਤੁਰਕੇ ਕੈਰਬੂ ਦੀਆਂ ਖਾਨਾਂ ਵਿਚ ਗਏ ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਸਾਡਾ ਇਤਿਹਾਸ ਅੱਸੀ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਲੱਕੜ ਦੀਆਂ ਮਿੱਲਾਂ ਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਭੀ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਉਤਰੀ ਬੀ. ਸੀ. ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਉਤਰੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਅਨਿਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਇਮੀਗਰੈਂਟਾਂ ਦਾ ਮੁਲਕ ਹੈ ਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਬਹੁ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਬਹੁ-ਨਸਲ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ੁਧ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਹੋਵੇ। ਚਰਨਪਾਲ ਗਿੱਲ ਨੇ ਨਸਲੀ ਮੇਅਰ ਤੇ ਐਲਨ ਹੰਟ CKNL ਪਰੋਗਰਾਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭੰਡਿਆ ਤਹੈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਰੰਗਦਾਰ ਲੋਕ ਬਦੇਸ਼ੀ ਲਗਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸੌ ਸਾਲ ਦੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਨਸਲਵਾਦੀ ਤੇ ਲਿੰਗਵਾਦੀ ਗੱਲਾਂ ਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹਨ।

ਇਸ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ

1. ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਐਕਸਪੋ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਿਮ ਪੈਟੀਸਨ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਪਾਉਣ ਕਿ ਸਿੱਖ ਦੀ ਫੋਟੋ ਨਾ ਉਤਾਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਦਰੁਸਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਸੀਂ ਪਰੋੜਤਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

2. 1CKNL ਦੇ ਰੇਡੀਓ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਐਲਨ ਹੰਟ ਤੇ ਫੋਰਟ ਸੇਂਟ ਜੌਨ ਦੇ ਮੇਅਰ ਦੀਆਂ ਨਸਲਵਾਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਣ। ਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਇਹ ਭੀ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਲਈ ਜੋਨਿੰਗ ਨਾ ਦੇਣੀ ਤੇ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਰੇ ਬਕਵਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਪਰਾਪਰਟੀ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਘੱਟ ਜਾਣਗੀਆਂ ਤੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਸਿੰਘ ਸਿਉਂਕ ਵਾਂਗ ਫੈਲ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਮੁਸ਼ਕ ਫੈਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਮੇਅਰ ਨੂੰ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਬੰਦਾ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰੇ।

3. ਪੀਸ ਰਿਵਰ ਦੇ ਐਮ. ਪੀ. ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖ ਕੇ ਇਕ ਕਾਪੀ ਆਪਣੇ ਐਮ. ਪੀ. ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪਰੀਮੀਅਰ ਬੈਨਿਟ ਨੂੰ ਭੀ ਪਹੁੰਚਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

4. ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਕੌਂਸਲ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਉਤਰੀ ਬੀ. ਸੀ. ਵਿਚ ਵਰਕਸ਼ਾਪਾਂ ਕਰੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜਕ ਤੇ ਆਰਥਕਤਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਭਾਗ ਪਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਬਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ, ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਇਹ ਗੋਰਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਸ ਵਿਚ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਮੀਗਰੈਂਟ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਿਨਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

5. CTRC ਨੂੰ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਪੱਤਰ ਭੀ ਭੇਜੋ

ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਰੰਧਾਵਾ,
ਬੀ. ਸੀ. ਆਫਰ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ

ਬਰਨਾਲਾ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿ 'ਕੁਝ ਤਾਕਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੁਹਰਤ ਦੇ ਭੁੱਖੇ' ਲੋਕ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਉਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਲ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਅਨੁਸਾਸ਼ਨ ਭੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 'ਖੁਦਗਰਜ਼ ਤੱਤਾਂ' ਵਿਰੁਧ ਮੁਨਾਸਿਬ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ। ਇਥੇ ਦਲ ਦੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸ੍ਰੀ ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ 31 ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 22 ਮੈਂਬਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਜਿਹੜੇ 9 ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਆਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਾਰਾਜ਼ ਧੜੇ ਦਾ ਆਗੂ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ, ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਹਮਾਇਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਤਕ ਚਲੀ ਮੀਟਿੰਗੀ ਵਿਚ ਮੁਖ ਮੌਰ ਉਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੀਟਿੰਗ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ 'ਪੰਜਾਬ ਭਵਨ' ਵਿਚ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬਰਨਾਲਾ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ "ਰਜਵਾੜਾਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਜਗੀਰਦਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ" ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਥ ਰਤਨ ਸ਼ਹੀਦ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਸਾਕਾਰ ਹੋ ਸਕਣ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਨ ਨਾਲ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ, ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਦਾਲਮ, ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਤੀਹ ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਦੱਤਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਪੁਲੀਸ ਕਾਰਵਾਈ ਪਿਛੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੋ ਵਾਰ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸੰਧੂ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਹੰਗਾਮੀ ਬੈਠਕ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਗੱਲ ਉਤੇ ਤਸੱਲੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ 'ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ' ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਤੱਤਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਕੇ ਸਮੁੱਚੀ ਮਾਨਵਤਾ ਵਾਸਤੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਹੀ ਸਦਕਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਖੁਦਗਰਜ਼ ਅਤੇ ਪੰਥ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ 11 ਮਈ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਸੰਧੂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫੁੱਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਕਰੜੀ ਅਲੋਚਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਆਗੂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਡੋਗਰੇ ਦਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇਪੁਰ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਛੇ ਸਾਲ ਲਈ ਕੱਢਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜ੍ਹਤਾ ਕੀਤੀ। ਪੰਥਕ ਹਤੈਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸੁਆਰਥੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਛਲਾਵੇ ਵਿਚ ਨਾ ਆਉਣ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛਲਾਵੇ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇ ਪੰਥ ਦੀ ਮੁਖ ਧਾਰਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸੰਧੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ ਉਤੇ ਛੇਤੀ ਅਮਲ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਰਾਜ ਦਾ ਅਮਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਵੇਗੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਉਤੇ ਸ਼ੰਕਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਘਿਨਾਉਣੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ 31 ਮਈ ਤਕ ਵੈਂਕਟਰਮਈਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਫੈਸਲਾ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਹੋਵੇ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਦੂਜਾ ਇਲਾਕਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਉਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰੇ। ਜੋਧਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਬੇਕਸੂਰ ਯੁਵਕਾਂ ਦੀ ਫੌਰੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇੰਦਰਾ ਹੱਤਿਆ ਕਾਂਡ

... ਸਾਜ਼ਸ਼ ਅਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਚੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਨੰਦ ਰਾਮ ਦੀ ਟੀਮ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਭੁਪਾਲ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰੀ ਮੁਜਰਮ ਅਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਤੇ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਰਚਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਟੀਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਨਿਕਟ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਪੁੱਛਗਿਛ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਰਚੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਾਬਕਾ ਆਈ. ਪੀ. ਐਸ. ਅਫਸਰ, ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿਤਾ ਸੀ, ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਉਹ ਦੇਵਾਸ ਅਤੇ ਇੰਦੌਰ ਸਣੇ ਕਈ ਥਾਈਂ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਰਚੀ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਅਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਤੋਂ ਬਾਦ ਦਿੱਲੀ ਆਇਆ ਤੇ ਫੇਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲੇ ਗਿਆ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਤੀਹ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਕਿਸੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਵੰਬਰ 1984 ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਸਨ।

ਉਹ ਭੋਪਾਲ ਦੇ 'ਡੇਲੀ ਹਿਤਵਾਟ' ਵਿਚ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਥੋਂ ਉਹ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਕੇ ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੇ ਕੋਲ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 1983 ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜੂਨ 1984 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਕੀਮ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਸਾਥੀ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਲਿਆਂਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਈ ਹੈਰਤਅੰਗੇਜ਼ ਇੰਕਸ਼ਾਫ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਨੋਟ — ਜਦ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਪੂਰੀ ਟਰਾਂਸਕਿਮਟ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਛਾਪਾਂਗੇ।

Ambika Foods

5125 Victoria Dr

Ph. 32

Sale Starts June

Vegetable Oil ਵੈਜੀਟੇਬਲ ਤੇਲ only 3 litre **$2.87**	**Mazzola Corn Oil** ਮਜ਼ੋਲਾ ਮੱਕੀ ਦਾ ਤੇਲ only 3 litre **$5.89**	**Vegetable Oil** ਵੈਜੀਟੇਬਲ ਤੇਲ only 16 litre **$12.99** pail	**Sun Flower Oil** ਸਨ ਫਲਾਵਰ ਆਇਲ only 16 litre **$19.99** pail	**Sun Flower Oil** ਸਨ ਫਲਾਵਰ ਆਇਲ only 3 litre **$3.99**
Colonial Halal Mutton ਹਲਾਲ ਮਟਨ only **$1.29** can	**Koki Corned Mutton** ਕੋਕੀ ਕੌਰਨਡ ਮਟਨ only **$1.29** can	**Salisbury Corned Mutton** ਸੇਲਜ਼ਬਰੀ ਕੌਰਨਡ ਮਟਨ only **$1.29** can	**Lamb Chops** ਲੈਂਬ ਚੌਪ only **$1.29** lb.	**Chicken Drumstick** ਚਿਕਨ ਡਰੰਮਸਟਿਕ **99¢** lb.
Punjabi Tinda ਪੰਜਾਬੀ ਟੀਂਡਾ **79¢** tin	**Karela** ਕਰੇਲਾ **69¢** tin	**Rooh Afza** Hamdard ਰੂਹ ਅਫਜ਼ਾ **$2.99** bottle	**Curried Patra** ਪਾਤਰਾ **99¢** tin	**Jimikand (Yam)** ਜ਼ਿਮੀਕੰਦ **89¢** tin

GRIND YOUR OWN MASALA

Jeera ਜ਼ੀਰਾ **98¢** lb.	**Dhania** ਧਨੀਆ **89¢** lb.	**Methe** ਮੇਥੇ **59¢** lb.	**Ginger Powder** ਸੁੰਢ **99¢** lb.	**Haldi** ਹਲਦੀ **89¢** lb.

DAL

Urad Manh ਮਾਂਹ **29¢** lb.	**Moong** ਮੂੰਗੀ **29¢** lb.	**Chana Dal** ਛੋਲਿਆਂ ਦੀ ਦਾਲ **37¢** lb.	**Australian Moth** ਮੋਠ **37¢** lb.	**Moong Split Dal** ਦਲਵੀਂ ਮੂੰਗੀ **37¢** lb.

For your marriage party or other parties — Kitchen facilities available for cooking — Day to day rental basis — cooking assistance available, too — cook yourself and save money.

Book in advance **Ph. 327-0295**

'ਸਮੇਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼' ਨਵਾਂ ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਪ੍ਰੋਗਰੈਸਿਵ ਇੰਡੋ ਕਨੇਡੀਅਨ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਇਕ ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਰੇਡੀਓ 102.7 F.M. ਤੇ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਸਮੇਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼' ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਸਮੇਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼' ਹਰ ਸਨਿਚਰਵਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਪੰਜ ਵਜ ਕੇ ਵੀਹ ਮਿੰਟ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਛੇ ਵਜੇ ਤਕ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਪਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੁੱਢ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ, ਚਲੰਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ । ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਚੌੜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਪਰੋਗਰਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਇਕ ਸੰਖੇਪ ਰੀਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ।

ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੁੱਢ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕੜੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਸ ਹਫਤੇ ਇਕ ਪਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਪਰੋਗਰਾਮ 'ਸਮੇਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼' ਦੇ ਇਕ ਘੋਸ਼ਣਾਕਾਰ ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਸਾਧੂ ਨਾਲ ਇਕ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਧੂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਾਈਮਨ ਫਰੇਜ਼ਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਸ਼ੋਸ਼ਿਆਲੋਜੀ ਵਿਚ ਐਮ. ਏ. ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ । ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ 'ਜਬਾਨੀ ਇਤਿਹਾਸ' (Oral History) ਦੇ ਇਕ ਪਰਾਜੈਕਟ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ 1940 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਏ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਏ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ, ਕਾਮਾਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਦੀ ਘਟਨਾ, ਸ਼ਹੀਦ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ, ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਗਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ।

ਟੂ ਡੇਜ਼ ਯੂਥ (Today's Youth) ਨਾਂ ਦਾ ਰੈਗੂਲਰ ਫੀਚਰ ਇਕ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਫੀਚਰ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕੁਲਬਿੰਦਰ ਬੈਂਸ ਅਤੇ ਨਿੱਕ ਸਹੋਤਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ : ਮਾਪਿਆਂ ਵਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਉਪਰ ਲਾਈਆਂ ਆਸਾਂ ਉਮੀਦਾਂ ਜਿਵੇਂ : ਜਿਵੇਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਵੱਡੀਆਂ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਆਸ ਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆਕਾਰਤਾ ਆਦਿ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਸਾਂ ਕਾਰਨ ਬੱਚੇ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਉਪਰ ਸਦਾ ਹੀ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਬਾਅ ਜਿਹਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੋਹਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ।

ਕਈ ਹੋਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉਪਰ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ । ਜਿਵੇਂ ਪਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਦੂਜੀ ਘੋਸ਼ਣਾਕਾਰ ਨੀਤਾ ਪੰਧੇਰ ਨੇ ਲੋਅਰ ਮੇਨ ਲੈਂਡ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀ ਕਾਰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਵਲੋਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹੀ ਸਕੂਲ ਛੱਡਣ ਦੀ ਦਰ, ਇਮੀਗਰੇਂਟ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਦਰ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਤਸਯੋਗ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹਿਸਾ ਨਾ ਲੈਣਾ ਆਦਿ ਮਸਲੇ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ । ਬਾਲਗਾਂ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਉਪਰ ਵੀ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰੀ ਗਈ । ਇਸ ਅਧੀਨ ਦੋ ਸਿਆਣੀ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਦਿਲਚਸਪ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰੇਡੀਓ ਪਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਬਹੁਤ ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਸਿੱਖੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਪਰਦਰਸ਼ਨੀ ਕੀਤੀ ।

ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿਚ ਨਵੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਤੀਜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਬਾਰੇ ਡੇਵ ਸੰਘਾ ਅਤੇ ਮਾਈਕ ਜੋਹਨ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ । ਨਸਲਵਾਦ ਬਾਰੇ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਵਕੀਲ ਨਾਲ ਚਰਨਪਾਲ ਗਿੱਲ ਹੁਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਤੱਥ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਸਲਵਾਦ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਜਾਹਰਾ ਤੌਰ ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਕਈ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਬਲ ਹਨ, ਇਨਟਰਨਸ਼ਿਪ (Internship) ਲੱਭਣ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਿੱਤੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲੱਭਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਉਪਰ ਭਾਵਾਤਮਕ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਨੇਟਿਵ ਇੰਡੀਅਨਾਂ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਇਮੀਗਰੇਂਟਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਸਲਵਾਦ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਅਨ ਦੌਰਾਨ ਨਸਲਵਾਦ ਸੰਸਥਾਨਕ (Institutional) ਰੂਪ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ । ਟਰਾਂਟੋ ਸਥਿਤ ਸੰਸਥਾ ਅਰਬਨ ਰੇਸ ਰੀਲੇਸ਼ਨ (Urban Race Relation) ਵਲੋਂ ਨਸਲਵਾਦ ਉਪਰ ਕੀਤੇ ਇਕ ਸਰਵੇ ਉਪਰ ਵੀ ਇਕ ਰੀਪੋਰਟ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਹੋਰ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਜਿਹੜੇ ਇਥੋਂ ਦੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਬਾਰੇ ਰੈਗੂਲਰ ਫੀਚਰ ਨਿਊਜ਼ ਡਾਇਜੈਸਟ ਵਿਚ ਕਾਮੈਂਟਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਭਵਿਖ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਹ ਪਰੋਗਰਾਮ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਚਲਦੇ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ । ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਉਕਸਾਊ ਪਰੋਗਰਾਮ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਹਰ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਵੱਜ ਕੇ ਵੀਹ ਮਿੰਟ ਤੇ 102.7 F.M. (104 Cable) ਤੇ 'ਸਮੇਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼' ਸੁਣੋ । ਸਮੇਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸਾਰੀ ਬੀ. ਸੀ. ਵਿਚ ਵੱਖਰੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਕੇਬਿਲ ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਪਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਐਡਰੈਸ ਤੇ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਹੋ :-

ਸਮੇਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼
P.O.BOX 283
SURREY, B.C.

ਜਾਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਰੇਡੀਓ ਤੇ 684-8494 ਤੇ ਫੋਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ । ਬੀ. ਸੀ. ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ' ਸਮੇਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼' ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੀ ਕੇਬਿਲ ਤੇ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਹੋ :

Catch us on Cable

Vancouver Co-op Radio (CFRO) broadcasts from the lower Mainland at 102.7 FM, and is carried on FM on cable in the following communities:

				Metchosin	92.1	Richmond	104.9
				Mill Bay	101.7	Royal Oak	103.1
				Mission (Hatzik)	104.9	Sannich	102.7
				Nanoose	88.7	Saanich (NW)	103.1
				Nanoose Bay	97.1	Saltair	101.7
		Fairfield	103.1	Nanaimo	88.7	Sardis	102.7
Abbotsford	104.9	Fort Langley	104.9	Naramata	105.3	Sechelt	96.1
Beaver Creek	102.7	Gibsons	96.1	New Westminster	104.9	Shawnigan Lake	101.7
Burnaby	104.9	Greendale	102.7	North Cowichan	101.7	Sooke	92.7
Cedar	88.7	Haney	88.5	North Vancouver	104.9	South Surrey	104.9
Chemainus	101.7	Ioco/Belcarra	104.9	Oak Bay	103.1	Sproat Lake	102.7
Chilliwack	102.7	Kaleden	105.3	Okanagan Falls	105.3	Summerland	105.3
Cobble Hill	101.7	Kamloops	102.7	100 Mile House	102.7	Surrey	104.9
Colwood	92.1	Kelowna	102.7	Parkesville	97.1	Upper Crossing	102.7
Coquitlam	104.9	Ladysmith	101.7	Penticton	105.3	Vancouver	104.9
Cordova Bay	103.1	Langdale	96.1	Pitt Meadows	104.9	Vernon	90.9
Cowichan Bay	101.7	Langford	92.1	Point Roberts	104.9	Victoria	103.1
Crofton	101.7	Langley	104.9	Port Alberni	102.7	Westbank	102.7
Cultus Lake	102.7	Lantzville	88.7	Port Coquitlam	104.9	West Vancouver	104.9
Delta	104.9	Maple Bay	101.7	Port Moody	104.9	White Rock	104.9
Duncan	102.7	Maple Ridge	104.9	Prince George	102.7	Williams Lake	102.7
Esquimalt	103.1	Matsqui	104.7	Quesnel	102.7	Yarrow	102.7

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਕੇਬਿਲਵਿਜਨ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਸਾ ਹਿ ਤ ਦ ਰ ਪ ਣ

ਕਹਾਣੀ:

ਹੈਅਹਾ ਇਹ !

□ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਧੀਰ

"ਹੁਣੇ ਆ ਗਈ ? ਇਕੋ ਵਾਰੀ ਮਰੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਦੇਖਣ ਆ ਜਾਂਦੀ ?" ਜਿੰਦੋ ਆਪਣੀ ਮਸੇਰ ਜੀਤੋ ਦੇ ਗਲ ਡਡਿਆ ਕੇ ਚਿੰਬੜਦੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ।

"ਹੁਣ ਚੁੱਪ ਬੀ ਕਰ । ਅਗੇ ਤਾਂ ਨਿਤ ਭੈਣ ਦੀਆਂ ਘੋੜੀਆਂ ਗੌਂਦੀ ਸਾਹ ਨੀ ਸੀ ਲੈਂਦੀ । ਹੁਣ ਜੇ ਕਿਤੇ ਆਈ ਆਈ ਤਾਂ ਬੋਕਰ ਨੀ ਹਟਦੇ ।" ਜਿੰਦੋ ਦੀ ਸੱਸ ਨੇ ਜੀਤੋ ਨੂੰ ਸੋਫ਼ੇ ਤੇ ਬੈਠਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਿਆਂ ਜਿੰਦੋ ਨੂੰ ਘੂਰਿਆ ।

"ਮਾਸੀ ਜੀ, ਕਾਹਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਦੇ ਓ", ਜੀਤੋ ਨੇ ਜਿੰਦੋ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸੋਫ਼ੇ ਤੇ ਬੈਠਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ।

"ਇਹਦੇ 'ਚ ਸ਼ਰਮ ਆਲੀ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਆ ਧੀਏ । ਜਦ ਤੂੰ ਆਪ ਈ ਬੀਮਾਰ ਸੀ । ਨਾਲੇ ਕਿਹੜਾ ਨੇੜੇ ਭਾਈ । ਰੱਬ ਦੀ ਧੁੰਨੀ 'ਚ ਤਾਂ ਆ, ਥੋਡਾ ਗਲਾਸਗੋ ।"

"ਕੀ ਗੱਲ ਆ, ਮਾਸੀ ਜੀ ?" ਘਰ ਦਾ ਤਣਾਓ ਭਰਿਆ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵੇਖਦਿਆਂ ਜੀਤੋ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ !

"ਆਪ ਦੀ ਭੈਣ ਤੋਂ ਪੁਛ ਲੈ ਭਾਈ !"

"ਦਸ ਭੈਣ ਜੀ, ਮੈਂ ਕਿਹੜੇ ਖੂਹ ਡੁੱਬ ਮਰਾਂ ? ਘਰਦਿਆਂ ਤਾਂ ਭੇਜ 'ਤੀ ਵਲੈਤ ਨੂੰ", ਜਿੰਦੋ ਦੇ ਰੋਣ 'ਚੋਂ ਆਹ ਉਭਰੀ ।

"ਸੁਖ ਬੋਲ ਕੁੜੇ ! ਤੂੰ ਕੋਈ ਕਲੰਕ ਕਮਾਇਐ ?" ਜੀਤੋ ਨੇ ਜਿੰਦੋ ਨੂੰ ਡਾਂਟਿਆ ।

"ਕੀ ਪਤੈ ?"

"ਹੈਂ ! ਗੱਲ ਕੀ ਆ ?" ਹੈਰਾਨ ਹੋਈ ਜੀਤੋ ਦੇ ਕੁਝ ਪੱਲੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਂਦਾ।

"ਮਾਂ ਜੀ ਹੁਰਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਲਓ ; ਮੈਂ ਜਿਹੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਨਦਾਨ ਨੂੰ ਬਿੱਜ ਲਾ 'ਤੀ ।"

"ਰੱਬ ਨੂੰ ਜਾਨ ਦੇਣੀ ਆ, ਧੀਏ । ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਬਚਾਰੀ 'ਚ ਕੁਸ਼ ਭੈੜ ਨੀ ਦਿਸਦੇ । ਐਮੀਂ ਤੋਖੀ ਨੂੰ ਭਰਮ ਰਹਿੰਦੈ ।"

"ਭਰਮ ! ਭਰਮ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਤਾਂ ਹੋਊ ।"

"ਐਮੀਂ ਮਾੜੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਧੀਏ । ਨੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸੱਕੇ ਭਣੋਈਆਂ ਨਾਲ ਬੀ ਏਦਾਂ ਕਰਦੈ । ਦੋ ਸਾਲੀਂ ਛੋਟਾ ਪਰਾਹੁਣਾ ਕਿਤੇ ਆਇਆ ਸੀ । ਬਚਾਰਾ ਭੁੱਲ ਭੁਲੇਖੇ ਜਿੰਦੋ ਨੂੰ ਮਖੌਲ ਤਾਂ ਕਰ ਬੈਠਾ । ਸਾਲੇਹਾਰਾਂ ਨਣਦੋਈਆਂ 'ਚ ਮ- ਮਸ਼ਕਰੀ ਠੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਈ ਆ । ਭਾਈ ਤੋਖੀ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਅਲਬਰੂ-ਖਾਧੀ ਮਹਿੰ ਆਂਗੂ ਅੱਖਾਂ ਪਾੜ ਪਾੜ ਦੇਖੇ । ਜਿੱਦਾਂ ਉਹਨੇ ਜਿੰਦੋ ਨਾਲੋਂ ਕੁਸ਼ ਲਾਹ ਲਿਆ ਹੁੰਦੈ । ਭਾਈ ਸੀਟਿੰਗ ਰੂਮ 'ਚੋਂ ਪਰਾਹੁਣੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗਈ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਤੋਖੀ ਢੇਲਾ ਪਿਆ ।"

"ਭੈਣ ਜੀ, ਜੇ ਇੰਨੀ ਈ ਗੱਲ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਬੰਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰ ਲਏ । ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵਧ ਕਹੇ, ਨਾ ਅਖਵਾਏ । ਪਰ ਇਥੇ ਤਾਂ ਹਰ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਤੇ ਨੰਗੀ ਤਲਵਾਰ ਲਟਕਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਆ । ਦੁਕਾਨੇ ਗਈ ਨੂੰ ਦੋ ਮਿੰਟ ਵਧ ਲਗ ਗਏ, ਤਾਂ ਜੁਆਬ ਤਲਬੀ ! ਜੇ ਰਾਹ ਗਲੀ 'ਚ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਹੈਲੋ ਹੈਲੋ ਵੀ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ । ਬੰਦਾ ਮਸ਼ੀਨ ਤਾਂ ਹੈ ਨਈਂ ਬਈ ....", ਤੇ ਵਾਕ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ ਉਹਦੀਆਂ ਸਿਸਕੀਆਂ 'ਚ ਖੁਰ ਗਿਆ ।

"ਲੋੜ੍ਹਾ ਸਾਈਂ ਦਾ, ਏਦਾਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕੱਢ ਕੇ ਲਿਆਂਦੀ ਨਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ।"

" 'ਕੱਲੀ ਮਹੀਓਂ ਨਈਂ । ਇਹਦੇ ਭਾ ਦਾ ਜੱਗ ਈ ਕੰਜਰਾਂ ਦਾ ਏ", ਜਿੰਦੋ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚੋਂ ਅੱਗ ਵਰ੍ਹੀ ।

"ਗੁੱਸਾ ਨਾ ਕਰੀਂ, ਮਾਸੀ ਜੀ ! ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਥੋਡੇ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਸਿਰ 'ਚ ਨੁਕਸ ਲਗਦੈ । ਨਈਂ ਤਾਂ ਸੈਰਾ ਬਾਨੋ ਅਰਗੀ ਬੀ. ਏ. ਪਾਸ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਏਦਾਂ ਕਰੇ । ਇਹ ਕੋਈ ਦੁੱਧ ਚੁੰਘਦੀ ਬੱਚੀ ਆ, ਜਿਹਨੂੰ ਆਪਣੀ ਇਜ਼ਤ ਦਾ ਖਿਆਲ ਨਈਂ

"ਕੀ ਕਰੀਏ, ਧੀਏ ? ਸਾਡੀ ਤਾਂ ਆਪ ਸੱਪ ਦੇ ਮੂੰਹ ਚ ਕੋੜ੍ਹ ਕਿਰਲੀ ਆਲੀ ਗੱਲ ਆ । ਪਰਸੋਂ ਸਾਡਾ ਪਰਾਹੁਣਾ ਗੁੱਸੇ ਹੋ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ । ਭਾਈ ਤੋਖੀ ਨੇ ਤਾਂ ਪੇਮਾਂ ਅਰਗੇ ਥੱਡੇ ਭਣੋਈ ਨੂੰ ਬੀ ਮੂੰਹ ਪਾੜ ਕੇ ਕਹਿ ਦਿਤਾ, ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਤੀਮੀਂ ਅਲ ਦੇਖਦਾ ਸੀ ।"

"ਬਖਸ਼ੀਂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾ । ਏਦਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ", ਡੂੰਘੀ ਆਹ ਭਰ ਕੇ ਜੀਤੋ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮਾਸੀ ਜੀ, ਇਹ ਕੋਈ ਬੇਰ ਆ ਬਈ ਜਿਹਨੇ ਦੇਖਿਆ ਚੁਕ ਕੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਪਾ ਲਿਆ ।"

"ਕੁਸ਼ ਨਾ ਪੁੱਛ ਧੀਏ । ਰਸੋਈ ਦਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਸੀ । ਟਿਟਕ ਕੇ ਮਰ ਗਈ । ਪਰ ਇਸ ਰੱਬ ਦੇ ਬੰਦੇ ਸਿਰ ਜੂੰ ਨਾ ਸਰਕੀ । ਸੌ ਮਿੰਤਾਂ ਤਰਲਿਆਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪੇਕਿਆਂ ਦੇ ਮਿਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਰਸੋਈ ਦਾ ਮੂੰਹ ਮੱਥਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲਿਆਈ । ਉਸ ਬਚਾਰੇ ਨੇ ਨਾ ਕੁਸ਼ ਲੈਣਾ ਸੀ, ਨਾ ਬਾਸਤਾ । ਸਾਰੀ ਦਿਹਾੜੀ ਬਚਾਰਾ ਦੇਹ ਤੋੜ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ । ਰਾਤੀਂ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਲੱਗੇ ਨਾਲ ਇਹ ਲੜ ਪਿਆ । ਆਖੇ : 'ਤੂੰ ਜਿੰਦੋ ਅਲ ਹੋਰ ਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਦਾ ਸੀ ।' ਉਹ ਬਚਾਰਾ ਗੁੱਸੇ ਮਾਰਿਆ ਰੋਟੀ ਬਿੱਚੇ ਛੱਡ ਕੇ ਭੁੱਖਣ ਭਾਣਾ ਚਲਾ ਗਿਆ ।'

"ਮਾਸੀ ਜੀ, ਏਦਾਂ ਦਾ ਮੂਰਾ ਫੈਕਟਰੀ 'ਚ ਕੰਮ ਕਿੱਦਾਂ ਕਰਦਾ ਹੋਊ ? ਕੰਮ ਤੇ ਵੀ ਇਹੀ ਕੁਛ ਸੋਚਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੋਣੈਂ ।"

"ਕੰਮ ਤੇ ਕੌਣ ਜਾਂਦੈ । ਘਰ ਬੈਠੇ ਨੂੰ ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਗਏ ਨੇ । ਜੇ ਕਹਿੰਦੀ ਆਂ ਤਾਂ ਅੱਗੋਂ ਉਤਰ ਮਿਲਦੈ, ਮੈਥੋਂ ਨਈਂ ਹੁੰਦਾ ।"

"ਕਿਉਂ ?"

"ਨਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ । ਮੈਥੋਂ ਖੜਾ ਨਈਂ ਹੋ ਹੁੰਦਾ । ਗੋਡਿਆਂ 'ਚ ਦਰਦ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਏ ।"

"ਇਸੇ ਉਮਰੇ ਦਰਦ ਕੀ ਕਹਿ ? ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਦਖਾਉਣਾ ਸੀ । ਖ਼ਬਰੇ ਸੱਚੀਂ ਈ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਹੋਵੇ ।"

"ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਤਾਂ ਨਾਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਈ ਸਾਰੇ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਖਾਣ ਪੈਂਦੇ ।"

"ਮਾਸੜ ਜੀ ਹੁਰੀਂ ਨਈਂ ਕੁਛ ਕਹਿੰਦੇ ?"

"ਭਾਈ ਜੇ ਉਹ ਕੁਸ਼ ਕਹਿੰਦੇ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਪੁੱਟਣ ਔਂਦੈ । ਹਾਰ ਕੇ ਉਹ ਵੀ ਕਹਿਣੋਂ ਹਟ ਗਿਐ ।"

"ਮਾਸੀ ਜੀ, ਇਹ ਵਿਚਾਰੀ ਖਰਚ ਕਿਥੋਂ ਕਰੇ ? ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਲਗਦੇ ਵੀ ਤੁਹਾਥੋਂ ਜੁਦਾ ਨੇ ।"

"ਜੇ ਭਾਈ ਕਹਿੰਦੀ ਆਂ ਤਾਂ ਅਗੋਂ ਟਕੇ ਅਰਗਾ ਜੁਆਬ ਮਿਲਦੈ, ਖਾਣ ਪੀਣ ਜੋਗੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਪੰਦਰਾਂ ਸੋਲਾਂ ਪੌਂਡ ਦੇਈ ਜਾਂਦੀ ਆ । ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੋਈ ਜਾਂਦੈ । ਜਦੋਂ ਥੋੜੋਂ ਮੰਗੂ, ਤੁਸੀਂ ਨਾ ਦੇਓ ।"

"ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਆ । ਪੰਦਰਾਂ ਸੋਲਾਂ ਪੌਂਡਾਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਤਿੰਨਾਂ ਜੀਆਂ ਦਾ ਖਾਣ ਵੀ ਨਈਂ ਤੁਰਦਾ, ਬਾਕੀ ਖਰਚ ?"

"ਤੂੰ ਈ ਭਾਈ ਦਸ ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰੀਏ ? ਅਸੀਂ ਕਿਹੜੇ ਸੁਖੀ ਆਂ । ਇਹ ਭਲਾ ਤੋਖੀ ਦੇ ਬਾਪੂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਆਲੇ ਦਿਨ ਆਂ ? ਰਟੈਰ ਹੋ ਕੇ ਬੀ ਉਹਨੂੰ ਫੈਕਟਰੀ 'ਚ ਝਾੜੂ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦੇ ਤਾਂ ਕਿ ਘਰ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇ । ਧੀਆਂ ਪੁੱਤ ਸੁਖ ਲਈ ਇਨਸਾਨ ਚਾਹੁੰਦੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਗੋਂ ਸਾਡਾ ਲਹੂ ਪੀਂਦੈ । ਘਰ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ ਅਸੀਂ ਦੇਈਏ, ਬਿੱਲ ਅਸੀਂ । ਕੋਈ ਜੀਬੇ, ਕੋਈ ਮਰੇ । ਸੁਥਰਾ ਘੋਲ ਪਤਾਸੇ ਪੀਬੇ ਆਲੀ ਗੱਲ ਆ, ਇਹਦੀ ।"

"ਡੁੱਬੀ ਤਾਂ, ਜਦ ਸਾਹ ਨਾ ਆਇਆ ।"

"ਕਿਉਂ ?"

"ਕਹਿੰਦੇ, ਕੰਮ ਤੇ ਲਗ ਕੇ ਤੀਵੀਂਆਂ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ ।"

"ਘਰ ਬੈਠੀਆਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਆ ?"

"ਇਹਦਾ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਈ ਪਤਾ ਹੋਊ ।"

"ਚੱਲ ਕੁੜੇ, ਜੇ ਬਾਹਰ ਨਈਂ ਜਾਣ ਦਿੰਦਾ ਤਾਂ ਘਰੇ ਈ ਥੋੜੇ ਬਹੁਤੇ ਕੋਟ ਕਾਟ ਸੀ ਲਿਆ ਕਰ । ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਤਾਂ ਕਰਨਾ ਈ ਹੋਇਆ ।"

"ਭਾਈ ਮੂੰਗਲੀ ਹੋਬੇ ਤਾਂ ਟੱਬਰ ਕਿਉਂ ਗਲਾਬੇ । ਇਹੀ ਸੋਚ ਕੇ ਮੈਂ ਜਿੰਦੋ ਨੂੰ ਇਕ ਇੰਡੀਆ ਮੈਨ ਦੀ ਕੋਟਾਂ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ 'ਚ ਲੁਆ ਆਈ । ਬਈ ਸਿੱਖ ਗਈ ਤਾਂ ਘਰੇ ਈ ਸੀ ਲਿਆ ਕਰੂ । ਜਦ ਤੋਖੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਮੇਰੀ ਉਹ ਲਾਹ ਪਾਹ ਕੀਤੀ । ਰਹੇ ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਂ । ਆਖੇ : 'ਇਹਦੇ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕੋਠੇ ਬਿਠਾ ਦਿੰਦੀ ।' ਰੱਬ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ, ਤੋਖੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਣੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹਨੇ ਹੱਥ ਸਿੱਧੇ ਕਰ ਲਏ ਸੀ । ਓਦਣ ਤੋਂ ਇਹ ਘਰੇ ਈ ਸੀਣ ਲਗ ਪਈ । ਬਈ ਘਰ 'ਚ ਤਾਂ ਇਹਨੂੰ ਏਦਾਂ ਦਾ ਭਰਮ ਨਾ ਹੋਊ ।"

"ਅਜ ਫੈਕਟਰੀ ਵਾਲਾ ਭਾਈ ਕੁਝ ਕੋਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਣਾਂ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੋੜ ਲਿਆਇਆ । ਮਾਂ ਜੀ ਕੋਲ ਈ ਸੀ । ਉਸ ਵਿਚਾਰੇ ਨੇ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਗੱਲ ਨਈਂ ਕੀਤੀ । ਉਹ ਗਲਤ ਸੀਣਾਂ ਬਾਰੇ ਈ ਦਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹਨੇ ਆ ਕੇ ਨਾ ਅੱਗਾ ਦੇਖਿਆ, ਨਾ ਪਿੱਛਾ । ਝੱਟ ਮੂੰਹ ਪਾੜ ਕੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ 'ਮੁੱਕ ਗਈਆਂ ਨਵੇਂ ਸਹੇੜੇ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ।' ਜਦ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਸੋਚ ਕੇ ਤਾਂ ਗੱਲ ਕਰਿਆ ਕਰੋ, ਤਾਂ ਥੱਲੇ ਸੁੱਟ ਕੇ ਗਲ ਘੁੱਟਣ ਲਗ ਪਿਆ । ਜੇ ਮਾਂ ਜੀ ਕੋਲ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਲੈ ਲੈਂਦੀ, ਇਥੋਂ ਜਿੰਦੋ । ਦਸੋ ਮਰਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਕਰਾਂ ?" ਜਿੰਦੋ ਦੀਆਂ ਫਿਰ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਆਈਆਂ ।

"ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਮਰਨੈਂ ? ਰਾਜੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਰਹੇ ਤੇਰਾ ਚੰਦ ਅਰਗਾ ਮੁੰਡਾ । ਲੈ ਚਹੁੰ ਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਗੱਭਰੂ । ਲੈ ਉਠ ਪਿਆ, ਉਠ 'ਤਾਂਹ ਦੁੱਧ ਪਿਲਾ । ਭੁੱਖਾ ਹੋਣੈਂ ਵਿਚਾਰਾ । ਆ ਖਾਂ ਮੈਂ ਚੁੱਕਾਂ ਆਪਣੇ ਚੰਨ ਨੂੰ ।" ਕਹਿੰਦੀ ਹੋਈ ਜੀਤੋ ਪਰਾਮ 'ਚੋਂ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਉਠ ਪਈ ।

"ਰਹਿਣ ਦੇ ਤੂੰ, ਧੀਏ । ਆਪੇ ਜਿੰਦੋ ਚੁੱਕੂ । ਲਿਬੜਿਆ ਹੋਣੈ । ਤੇਰੇ ਕਪੜੇ ਖਰਾਬ ਹੋਣਗੇ", ਜੀਤੋ ਨੂੰ ਮੁੰਡਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਉਠੀ ਵੇਖ ਕੇ ਜਿੰਦੋ ਦੀ ਸੱਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ।

ਜਿੰਦੋ ਨੇ ਆਹ ਭਰੀ, ਚੁੰਨੀ ਦੇ ਪੱਲੇ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਪੂੰਝੀਆਂ । ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਲਾਲ੍ਹਾਂ ਲਿਬੜਿਆ ਮੂੰਹ ਸਾਫ ਕਰਕੇ ਉਹਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਦੁੱਧ ਵਾਲੀ ਬੋਤਲ ਦੇ ਦਿਤੀ ।

ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਹੀ ਘਰ ਦੀ ਠਾਹ ਠਾਹ ਕਰਕੇ ਡੋਰ ਹੋਈ । ਭੰਨਣ ਵਾਂਗ ਡੋਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਤੋਂ ਹੀ ਜਿੰਦੋ ਦੀ ਸੱਸ ਸਮਝ ਗਈ ਕਿ ਬੂਹਾ ਖੜਕਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੌਣ ਸੀ । ਭਾਵੇਂ ਸਾਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜੀਤੋ ਹੈਰਾਨ ਹੋਈ ਸੋਚਦੀ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜਿੰਦੋ ਦਾ ਪਤੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਬੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਹਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜਦ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਉਠਦੀ ਜਿੰਦੋ ਦੀ ਡਰੀ ਜਿਹੀ ਸੱਸ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, "ਚੁੱਪ ਕਰੋ ਕੁੜੇ, ਤੋਖੀ ਪਥੋਂ ਆ ਗਿਐ", ਤਾਂ ਜੀਤੋ ਦੀ ਜਗਿਆਸਾ ਸਿਖਰਾਂ ਤੇ ਪੁਜ ਗਈ ਤੇ ਤੋਖੀ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਉਹ ਸਾਹ ਰੋਕੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗੀ ।

ਬੂਹਾ ਖੁਲ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਤਵੇ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪਾਸੇ ਰੰਗਾ, ਮਾਤਾ ਦੇ ਦਾਗਾਂ ਨਾਲ ਦਗਿਆ ਮਛਕ ਵਰਗਾ ਢਿੱਡ ਛਲਕਾਉਂਦਾ ਰੱਜੇ ਸੂਰ ਵਾਂਗ ਰੱਜਿਆ ਸ਼ੂਕਦਾ ਫਰਾਟੇ ਮਾਰਦਾ ਬੂਸ਼ਰ ਦਾ ਬੂਸ਼ਰ ਤੋਖੀ ਅੰਦਰ ਆ ਵੜਿਆ । ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਜੀਤੋ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਚੀਕ ਜਿਹੀ ਨਿਕਲੀ "ਹੈਅਹਾ .... ਇਹ !! ਤਦੇ ...." ਤੇ ਉਹ ਇੰਜ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਈ, ਜਿਵੇਂ ਉਹਨੂੰ ਦੰਦਲ ਪੈ ਗਈ ਹੋਵੇ ।

ਗ਼ਜ਼ਲ

ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ

ਬੇੜੀ ਕੋਲ ਗਿਲਾ ਕੀ ਕਰੀਏ, ਸੂਕਦਿਆਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ।
ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰੀਏ ਨਿਰਣਾ, ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ।

ਸੋਨੇ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਸਾਡੇ ਹਰ ਇਕ ਰਿਸ਼ਤੇ 'ਤੇ ਭਾਰੂ
ਕਿੰਨਾ ਪਾੜਾ ਪੈਂਦਾ ਜਾਂਦਾ, ਸਕਿਆਂ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ।

"ਚੱਤੇ-ਪਹਿਰ ਦੀ ਮਗਜ਼-ਖਪਾਈ," ਪੁੱਛੇ ਮੈਨੂੰ ਮਾਂ ਬੁੱਢੀ
"ਦੱਸ ਪੁੱਤ ਕੀ ਮਿਲਦਾ ਤੈਨੂੰ",ਛਪ ਗਈਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਾ ।

ਹੱਕਾਂ ਖਾਤਰ ਲੋਕੀਂ ਤਾਂ ਨੇ, ਸੂਲੀ ਉੱਤੇ ਝੂਲ ਗਏ
ਰੋਜ਼ ਕਥਾ ਕੀ ਕਰਦਾ ਰਹਿਨਾ, ਕੱਟੀਆਂ ਕੈਦ-ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ।

ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਜਿਗਰ ਦੇ ਟੋਟੇ, ਹਿਰਦੇ ਸੂਲੀ ਲਾਟ ਬਲੇ
ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ਕੁਝ ਰਿਸ਼ਤਾ, ਸਾਡੀਆਂ ਭੈਣਾਂ, ਮਾਵਾਂ ਦਾ ।

ਥੱਕ ਗਏ ਨੇ ਨੈਣ ਅਸਾਡੇ, ਨਜ਼ਰ ਵਿਛਾਈ ਰਾਹਾਂ 'ਤੇ
ਆਓ ਉੱਠ ਸੁਆਗਤ ਕਰੀਏ, ਆਈਆਂ ਘੋਰ ਘਟਾਵਾਂ ਦਾ ।

ਉਹਨੇ ਗੀਤ-ਸੁਰੀਲੇ ਗਾਉਣੇ, ਇਹਨਾਂ ਕਰਨੀ ਕਾਂ ਕਾਂ ਹੀ
ਨਾਲ ਕੋਇਲ ਕੀ ਕਰੂ ਸ਼ਰੀਕਾ ਇਹਨਾਂ ਕਾਲੇ ਕਾਵਾਂ ਦਾ ।

ਹੁੰਦਲ ਉੱਤੇ ਬੜੀਆਂ ਊਜਾਂ, ਮੁੱਢੋਂ ਆਈਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ
ਉਹਨੂੰ ਭੇਤ ਬੜਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ; ਇਹਨਾਂ ਬੱਦ-ਬਲਾਵਾਂ ਦਾ ।

ਲੋਕ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ

ਲੋਕ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦਾ 17 ਮਈ ਨੂੰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵੀ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਸੋ: ਗਰੇਟ ਬਰਿਟਨ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸੈਕਟਰੀ ਸਾਥੀ ਅਵਤਾਰ 'ਸਾਦਿਕ' ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਆਏ ਲੋਕ ਹਿਤਾਂ ਨਾਲ ਪਰਨਾਏ ਅਤੇ ਲੋਕ ਘੋਲਾਂ ਦੇ ਘੁਲਾਟੀਏ ਕਵੀ ਸਾਥੀ ਹਰਕੇਵਲ ਸਿੰਘ 'ਕੇਵਲ' ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਲੋਕ-ਕਲਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਣ ਵਾਲੇ ਕਾਫੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਲੋਂ ਸਾਥੀ ਮੁਹਿੰਦਰ ਸੂਮਲ ਨੇ, ਜੋ ਈਸਟ ਇੰਡੀਅਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਸੋ: ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਹਨ, ਨੇ ਸਾਥੀ 'ਸਾਦਿਕ' ਅੰਤੇ ਸਾਥੀ 'ਕੇਵਲ' ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਦੇਣਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਦਿਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ 'ਸਨਮਾਨ ਪੱਤਰ' ਭੇਂਟ ਕੀਤੇ।

ਸਾਥੀ ਹਰਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਕੇਵਲ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਭਾਸ਼ਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਾ ਇਕੱਲਾ ਇਕ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰਖਦਾ, ਨਾ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਸਲ ਜਾਂ ਧਰਮ ਨਾਲ, ਸੰਬਧ ਰਖਦਾ ਹੈ, ਨੀਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਸਮਾਂ ਰਵਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਕੱਲੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੀ ਇਕ ਖਾਸ ਸਭਿਆਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਧਰਮ ਜਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਨਾਂ ਉਪਰ ਵੰਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੋ ਲੋਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਅੜਿਕੇ ਖੜੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਨਮਾਨ ਪੱਤਰ ਲਈ ਲੋਕ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਸਾਥੀ ਅਵਤਾਰ ਸਾਦਿਕ ਨੇ 'ਸਨਮਾਨ ਪੱਤਰ' ਲਈ ਲੋਕ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਫਰੰਟ ਉਪਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਕੰਮ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤਾਂ ਮਿਹਨਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲੀ, ਰੰਗ, ਨਸਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਪਰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਿਹਨਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਬੜੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਘੋਲ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸਾਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਦੂਜਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਿਸਾ ਸੀ, ਲੋਕ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭੰਗੜੇ ਅਤੇ ਗਿੱਧੇ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਬਾਲ-ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਦਾ। ਸਾਥੀ ਅਵਤਾਰ 'ਸਾਦਿਕ' ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਰਸਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਅਗੋਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਪਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਹਿਸਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਕਲਾ ਨਾਚਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ।

ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸਾਥੀ ਹਰਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਕੇਵਲ ਨੇ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਅਵਤਾਰ ਸਾਦਿਕ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸੁਣਾ ਕੇ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਨੌਜੁਆਨ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ 'ਦੋਸਤਾਨਾ' ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਸ੍ਰੀ ਕਰਮਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ ਨੇ ਗੀਤ, ਰੁਬਾਈਆਂ ਅਤੇ ਲਤੀਫੇ ਸੁਣਾਏ। ਇਕਬਾਲ 'ਸੁਮਲ' ਨੇ ਸਲੀਮ ਜਹਾਂਗੀਰ ਦੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮਾਸਟਰ ਦਾ ਗੀਤ ਸੁਣਾਇਆ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੇ ਸੁਰੀਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਗੀਤ ਸੁਣਾ ਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ।

ਹਾਲ ਦੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਈਸਟ ਇੰਡੀਅਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਸੋ: ਵਲੋਂ ਸਾਥੀ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਨੇ ਪੁਸਤਕ ਟੇਬਲ ਸਜਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਉਪਰ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਲਹਿਰ ਦੇ ਘੋਲਾਂ, ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਤੇ ਮਾਸਕ ਲੋਕਤਾ ਤੇ ਹਫਤਾਵਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਅੰਤ ਵਿਚ ਲੋਕ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ, ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਏ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਸਾਦੇ ਸੁਆਦੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਭੋਜਨ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ।

ਲੋਕ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਗਮ ਇਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਯਾਦ ਵਜੋਂ ਯਾਦ ਰਹੇਗਾ।

– 'ਸੂਫ਼ੀ' ਅਮਰਜੀਤ

ਸ੍ਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸੂਮਲ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਦਿਕ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ

ਕਰਮਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ 'ਇਕ ਸਾਹ ਸਜਣਾਂ ਦਾ.....' ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਹਰਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਸਨਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਏਕਤਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ — ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ — ਤਿੰਨ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਤਭੇਦ ਭੁਲਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਕਟ ਸਮੇਂ ਮਿਲ ਕੇ ਚਲਣ। ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋਧਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ, 1984 ਵਿਚ ਬੈਰਕਾਂ ਛੱਡਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤਾ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਏਕਤਾ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਉਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮੁਖ ਗਰੰਥੀ ਜਥੇਦਾਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁਖ ਗਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ, ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਦੇਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਭ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਰੋਕਣੀ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਵਿਚ ਪੁਲਸ ਭੇਜਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 30 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਰੇਡੀਓ, ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਮਰੋੜ ਕੇ ਦਿਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਮੰਦਭਾਗਾ ਕਰਾਰ ਦਿਤਾ।

ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ — ਨਾਲ ਹਨ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ

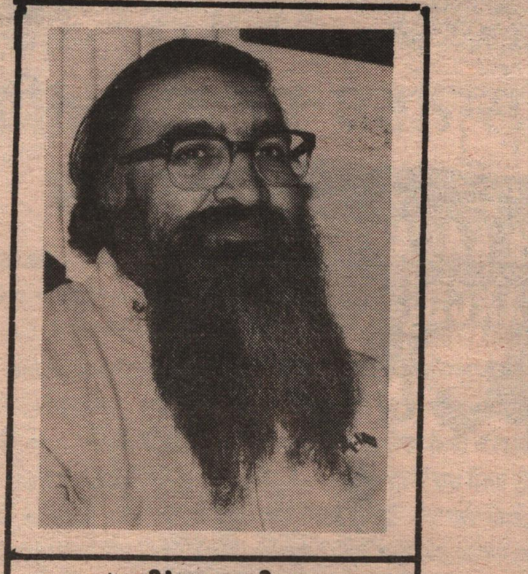

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਦਿਕ ਇਨਾਮ ਵੰਡਦੇ ਹੋਏ

ਭੰਗੜੇ ਦੇ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ

"ਇੰਡੀਆ ਨੀਊਜ" ਕਦੋਂ ਠੀਕ ਰਾਹ ਤੇ ਆਵੇਗਾ

'ਸੂਫ਼ੀ' ਅਮਰਜੀਤ

ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਲੋਂ ਕੱਢੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੀਊਜ ਲੈਟਰ "ਇੰਡੀਆ ਨੀਊਜ" ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਨੁਮਾ ਖਬਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਨੀਊਜ ਲੈਟਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛਾਪਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹੀ ਪਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪੂਰਕ ਖਬਰਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਹੋਣ। ਪਰ ਉਹ ਜੋ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ "ਇੰਡੀਆ ਨੀਊਜ" ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਇਕ 'ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ' ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵਜੋਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ "ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਕ ਨੁਮਾਇੰਦੇ" ਦੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਇਸ "ਇੰਡੀਆ ਨੀਊਜ" ਵਿਚ ਖਬਰਾਂ - ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ।

ਹੁਣ ਜੋ 2 ਮਈ 1986 ਦਾ "ਇੰਡੀਆ ਨੀਊਜ" ਆਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਵਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਵਖਵਾਦੀ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਖਬਰ ਹੀ ਛੇ ਸਫਿਆਂ ਵਿਚ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਸਖਤ ਕਦਮ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਿਆਂ ਚੁੱਕਿਆਂ ਉਥੇ ਉਸਨੇ ਇਹ ਕਦਮ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸਾਡਾ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਇਹ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਧਰਮ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਤਾਂ ਏਥੇ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਵੱਖਵਾਦੀ-ਅਤਿਵਾਦੀ ਤੱਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਉਪਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਕਿ ਧਰਮ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਹੈ।

ਜੋ ਧਰਮ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਇਕੱਠੇ ਕਹਿ ਕੇ ਅਤਿਵਾਦੀ-ਵੱਖਵਾਦੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਉਪਰ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਏ ਸਨ, ਜੋ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਪਰਚਾਰਦੇ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਵੀ ਅਗੇ ਵਿਦਰੋਹ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਸਾਮਰਾਜੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਚੁੱਕ ਉਪਰ ਡੰਕੇ ਵੀ ਵਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੋ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ ਕਿ ਧਰਮ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਭਾਂਜ ਦਿੰਦੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਅਤਿਵਾਦੀ-ਵਖਵਾਦੀ ਹੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹਾ ਰਾਹ ਫੜ ਕੇ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਰਾਹ ਤੁਰਨ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ।

ਧਰਮ ਅਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਲਈ ਬਾਹਰ ਸਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਪਿਆ ਹੈ।

ਨੀਊਜ਼ ਲੈਟਰ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਦਸਦਾ ਹੈ, ਹੋਰਨਾਂ ਪਰਮੁਖ ਸਿਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਵਲੋਂ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਕਦਮ ਦੀ ਪਰੋੜਤਾ ਦੀ ਖਬਰ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਮੁਹਾਲੋਂ ਵਲੋਂ ਦਿਤਾ ਬਿਆਨ ਸਾਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਧੰਨਵਾਦ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣੇ ਹਨ। ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿਖ ਫੋਰਮ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕ ਦਿਤੀ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਐਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ। ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਚੁਕੇ ਕਦਮ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਚੌਧਰ ਨੇ ਵੀ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ। ਇੰਦਰਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਗਵਰਨਰ ਪੰਜਾਬ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਲੇਰ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਡਾ: ਫਾਰਕੂ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਐਕਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਮਨ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਿਆਵੇਗਾ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਜੂਨਿਟ ਨੇ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਦਮ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਲੋਕ ਗੁੰਮਰਾਹ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਬਦੇਸ਼ੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰ ਉਤੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਆਪਣੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਮੰਤਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਕੌਮੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਅਰੁਨਾ ਆਸਫ ਅਲੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਦਮ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਾਰ ਦਿਤਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨੀਊਜ ਲੈਟਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਮਾਰਨ ਉਪਰ ਮੁਬਾਰਕ ਦੀ ਖਬਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਸਾਰੇ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕ ਦੀ ਖਬਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ (ਸ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਾਰਦ ਪਾਵਰ ਵਲੋਂ ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਦਲੇਰ ਕਦਮ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਦੀ ਖਬਰ ਛਾਪ ਕੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਛੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ, ਓਸੇ ਸ਼ਾਮ ਜਾਣ ਦੀ ਖਬਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਉਪਰ ਹੋਰ ਦੋ ਸਾਲ ਪਾਬੰਦੀ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਖਬਰ ਹੈ।

ਅੰਤ ਵਿਚ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ "ਬੰਦ" ਦੇ ਸੱਦੇ ਦੇ ਠੁਸ ਹੋ ਜਾਣ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦੇ ਸੱਦੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ 240,000 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਖਬਰ ਹੈ।

ਕੀ ਅੱਜ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਹਾਕਮ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਦੂਜੀ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ) ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਸ ਵਾਪਰੀ ਮੁਖ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਰਹੀ? ਜਾਂ ਮਾਰਕਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ "ਇੰਡੀਆ ਨੀਊਜ" ਦਾ ਲੇਖਕ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ? ਕੀ ਮਾਰਕਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਤਿਰੀਪੁਰਾ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ? ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ) ਦੀ ਸੂਬਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ?

ਨਹੀਂ, ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਤਿਵਾਦੀ-ਵਖਵਾਦੀ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਅਖੌਤੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਝੱਟ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਮਾਰਕਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪੋਲਿਟ ਬੀਊਰੋ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਸਖਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੰਗਾਰ ਅਗੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਖਲੋਣ ਦੀ ਥਾਵੇਂ, ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਵਾਰਾਂ ਅਗੇ ਪੈਰੋ ਪੈਰ ਪਿੱਛੇ ਹਟਦੇ ਗਏ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਪੋਲਿਟ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਧਰੋਹੀ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਭੰਡਦਿਆਂ 'ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਏਸੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਸਾਮਰਾਜੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਦੀ ਬੇਨਕਾਬ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਗਲੋਂ ਅਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸਮਝਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਏਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਰਡ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਤੱਕ ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਪੋਲਿਟ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਭਟਕਾਊ ਤੇ ਬਲਦੀ ਉਤੇ ਤੇਲ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਗਣੋਂ ਰੋਕਣ ਉਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਏਸੇ ਕਾਰਨ "ਇੰਡੀਆ ਨੀਊਜ" ਵਿਚ ਇਹ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਪੋਲਿਟ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਅਥਾਹ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ਚੇਤਾ ਕਰਵਾਇਆ, ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ, ਗਦਰੀ ਸੂਰਬੀਰਾਂ, ਬਬਰ ਅਕਾਲੀਆਂ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ - ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਹਾਰ ਵਿਚ ਪਰੋਇਆ। ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਉਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਨੀਊਜ ਲੈਟਰ ਕਿਉਂ ਇਹ ਸੱਚ ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਸਚੇ ਹੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਫਤਰ ਦੀ ਦਿਆਨਤਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੱਚੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਾਰਕਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਜੋ ਬਿਆਨ 3 ਮਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਉਸ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਚੋਂ ਭੱਜੇ ਲੀਡਰਾਂ ਉਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ-ਵਖਵਾਦੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਉਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਮਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਮਰਾਜੀਆਂ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਫੇਲ ਕਰ ਦੇਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।

ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹੜੀ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕ ਅਜਿਹਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ "ਇੰਡੀਆ ਨੀਊਜ" ਠੀਕ ਰਾਹ ਉਤੇ ਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿਤ ਹਨ ਜੇ ਕਰ ਬਿਨਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਤਕਰੇ ਤੋਂ ਖਬਰਾਂ- ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਲੈ ਕੇ "ਇੰਡੀਆ ਨੀਉਜ" ਛਾਪਿਆ ਕਰੇ ਤਾਂ ਇਸ ਉਪਰ ਖਰਚੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਧੰਨ ਨੂੰ ਯੋਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਰਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਕੀ ਅਸੀਂ ਆਸ ਰੱਖੀਏ ਕਿ "ਇੰਡੀਆ ਨੀਊਜ" ਠੀਕ ਰਾਹ ਤੇ ਆਵੇਗਾ ?

ਭਾਈ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦਾ 5 ਜੂਨ ਤੱਕ ਰਿਮਾਂਡ

ਯੋਗੇਂਦਰ ਗੁਪਤਾ — ਵਿਨੋਦ ਜਿੰਦਲ

ਲਾਡਵਾ — ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਐਕਟਿੰਗ ਜਥੇਦਾਰ ਭਾਈ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸ. ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਇਥੇ ਲਿਆਂਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ 5 ਜੂਨ ਤਕ ਪੁਲੀਸ ਰਿਮਾਂਡ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਭਾਈ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ. ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 30 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚੋਂ ਪੁਲੀਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਅੰਬਾਲਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਜਿਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਡਵਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਐਸ. ਡੀ. ਐਮ. ਥਾਨੇਸਰ ਸ੍ਰੀ ਮੁਹਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਲਾਡਵਾ ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਪੁਲੀਸ ਰਿਮਾਂਡ ਦਿਤਾ। ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪੁਲੀਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਇਥੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਰਚਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। 14 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸ਼ਾਹਬਾਦ ਵਿਖੇ ਇਕ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵੀ ਦਾਖਲ ਕਰਾਈ ਗਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਿੰਨ ਸ਼ੱਕੀ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ - ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਉਰਫ ਲੱਖਾ, ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਬਿੱਲਾ ਉਰਫ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹਬਾਦ ਵਿਖੇ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਫੜਿਆ ਗਿਆ। ਤਿੰਨਾ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਨੇ ਪੁੱਛਗਿਛ ਦੌਰਾਨ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਈ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਈ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਹਬਾਦ ਜਾਣ ਜਿਥੋਂ ਬਾਬਾ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਪਟਿਆਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨਗੇ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।

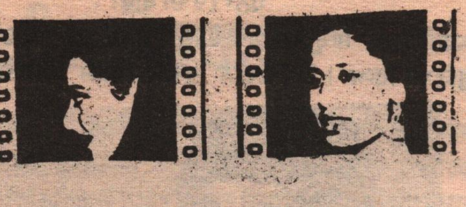
ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਦੇ ਇਕ ਵਜ਼ੀਰ ਵਲੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ

ਵਿੰਨੀਪੈਗ — ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਦੇ ਊਰਜਾ ਮੰਤਰੀ ਵਿਲਸਨ ਪਰਾਸੀਉਕ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਹਾਵਰਡ ਪੌਲੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਮੰਤਰੀ ਉਤੇ ਵਿੰਨੀਪੈਗ ਦੇ ਅਖਬਾਰ 'ਫ੍ਰੀ ਪ੍ਰੈਸ' ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਵਜ਼ੀਰ ਨੇ ਇਕ ਠੇਕਾ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਤਾ ਸੀ।

ਵਜ਼ੀਰ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਨਕੁਆਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਫ਼ਿਲਮ-ਲੋਰ

ਆਸ਼ਾ ਸਚਦੇਵ ਡਿਗ ਕੇ ਸੰਭਲੀ

ਆਸ਼ਾ ਸੱਚਦੇਵ ਦੀਆਂ ਸਮਕਾਲੀ ਐਕਟਰੈਸਾਂ 'ਚੋਂ ਬਹੁਤੀਆਂ, ਸਮੇਂ ਦੀ ਧੂੜ ਵਿਚ ਦਬ ਗਈਆਂ। ਕੋਈ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਖੇਤਰ ਛੱਡ ਗਈ, ਕੋਈ ਸ਼ਾਦੀ ਰਚਾ ਕੇ ਘਰੇਲੂ ਔਰਤ ਬਣ ਗਈ, ਕਈਆਂ ਨੇ ਭਟਕਣ ਦਾ ਹਾਰ ਗਲ ਵਿਚ ਪਾ ਲਿਆ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਐਕਸਟਰਾ ਬਣਨ ਦਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨ ਲਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਆਸ਼ਾ ਸੱਚਦੇਵ ਖੁਦ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਾਫ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਕਤ ਨੇ ਵਫਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਦੇ ਹੌਂਸਲੇ ਬੁਲੰਦ ਹਨ। ਉਹ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਲਾ — ਕੌਸ਼ਲਤਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਹੈ।

ਸਡੌਲ ਅੰਗਾਂ ਤੇ ਆਕਰਸ਼ਕ ਜਿਸਮ ਵਾਲੀ ਆਸ਼ਾ ਸਚਦੇਵ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ "ਬਿੰਦੀਆ ਔਰ ਬੰਦੂਕ" ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਹੋਈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਕਮਾਈ ਕਰਨ 'ਚ ਸਫਲ ਰਹੀ ਪਰ ਗਰੇਡ ਪਖੋਂ ਇਹ "ਬੀ" ਸੀ ਤੇ ਇਉਂ ਆਸ਼ਾ ਸਚਦੇਵ ਉਪਰ "ਬੀ" ਗਰੇਡ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਗ ਗਈ। ਉਹ ਛਟਪਟਾਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਦਮ ਪਛਤਾਵਾ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਰ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਤੇ "ਏ" ਗਰੇਡ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰਵਾਈ।

ਫਿਰ ਉਚੇਚੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਆਸ਼ਾ ਸਚਦੇਵ ਨੇ ਵੱਡੇ ਬੈਨਰ ਮੋਹਨ ਸਹਿਗਲ ਦੀ ਫਿਲਮ "ਵੋ ਮੈਂ ਨਹੀਂ" ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ। ਪਰ ਜਦ ਫਿਲਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਲੰਮੇ ਰੋਲ ਉਪਰ ਬੜੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕੈਂਚੀ ਚੱਲ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਡੋਰ ਹੱਥੋਂ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ "ਵੋ ਮੈਂ ਨਹੀਂ" ਵਿਚਲੀ ਉਹਦੀ ਛੋਟੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੇ ਉਹਦੇ ਅਭਿਨੈ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰੀ। ਇਹ ਸਮਾਂ "ਮਲਟੀ - ਸਟਾਰ ਲਹਿਰ" ਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦੀਆਂ - ਕਹਾਉਂਦੀਆਂ ਐਕਟਰੈਸਾਂ ਰੁਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਇਉਂ ਆਸ਼ਾ ਸਚਦੇਵ ਚਾਹੁਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੌੜ ਨਾ ਸਕੀ।

ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਝੋਰਾ ਰਾਤ-ਦਿਨ ਖਾਈ ਜਾਵੇ ਕਿ ਫਿਲਮ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ 'ਚੋਂ ਕੀਤਾ ਡਿਪਲੋਮਾ ਵਿਅਰਥ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਬੈਠੀ ਉਹ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੰਦੀ ਤੇ ਰਾਤ ਪਾ ਦਿੰਦੀ। ਸੁਸਤੀ ਤੇ ਉਦਾਸੀ ਦੇ "ਸਹੇਲਪੁਣੇ" ਨੇ ਉਹਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਪਿਲੱਤਣ ਲੈ ਆਂਦੀ ਸਰੀਰ ਥਲਥਲ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਫਿਗਰ ਵਿਗੜ ਗਈ।....। ਆਪਣੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਆਪ ਹੀ ਸੋਚ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਮੁੜ ਅੰਗੜਾਈ ਭਰੀ। ਵਰਜ਼ਿਸ਼ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ। ਮਨ ਨੂੰ ਮੰਨਾ ਲਿਆ ਕਿ "ਸੈਕਿੰਡ ਵੂਮੈਨ" ਦੇ ਰੋਲ ਵੀ ਹੱਸ ਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। "ਬਰਨਿੰਗ ਟਰੇਨ" ਵਿਚ ਆਸ਼ਾ ਸਚਦੇਵ ਨੇ ਸਿਰਫ ਮੁਜਰਾ ਕਰਨਾ ਸਵੀਕਾਰਿਆ। "ਸਰਦਾਰ", "ਕੁਆਰੀ ਬਹੂ", "ਕਰਮ ਯੁੱਧ", "ਪਿਆਸੀ ਆਂਖੇਂ", ਤੇ "ਪ੍ਰਿਯਤਮਾ" ਆਦਿ ਕੋਈ ਇਕ ਦਰਜਨ ਫਿਲਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੀ ਕਲਾਕਾਰਾ ਨੂੰ ਜੀਵਤ ਰੱਖਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ।

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਆਸ਼ਾ ਸਚਦੇਵ ਕੋਲ "ਸੈਕਿੰਡ ਲੀਡ" ਵਾਲੇ ਰੋਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਹਨ ਤੇ ਪੂਰਾ ਰੁਝੇਵਾਂ ਹੈ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਤ ਰੱਖ ਕੇ, ਨਾ ਕਿ ਭਟਕਣ ਦਾ ਚੋਗਾ ਪਹਿਨ ਕੇ

ਫਿਲਮੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਵਾਰਥਪੁਣੇ 'ਤੇ ਟਿਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਆਸ਼ਾ ਸਚਦੇਵ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਦਿਨੀਂ ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਸਿਨਹਾ ਖਲਨਾਇਕੀ ਛੱਡ ਕੇ ਹੀਰੋ ਬਣਨ ਦਾ ਇਛੁਕ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਸ਼ਤਰੂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਤਰੂ ਦੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਫਜ਼ੂਲ ਜਿਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕਰਨੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਸ ਖਿਆਲ ਨਾਲ ਕਿ ਸ਼ਤਰੂ, ਉਸ ਦਾ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਵੇਲਿਆਂ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਦੋਸਤ ਹੈ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਆਸ਼ਾ ਸਚਦੇਵ ਨੂੰ ਇੰਜ ਹੀ ਸ਼ਤਰੂਘਣ ਸਿਨਹਾ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਆਨਾ-ਕਾਨੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਫਿਰ ਕੋਰਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿਤਾ।

ਲੇਖਕ - ਨਿਰਮਾਤਾ ਤੇਜ਼ ਨਾਥ ਜ਼ਾਰ ਦੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਆਸ਼ਾ ਸਚਦੇਵ ਤੇ ਅਮਜਦ ਖਾਨ।

ਇਕ ਬਾਲ ਕਲਾਕਾਰ ਹੋਰ

ਜਿਵੇਂ ਜੂਨੀਅਰ ਮਹਿਮੂਦ ਨੇ ਛੋਟੀ ਉਮਰੇ "ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ" ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਸ਼ਮੀ ਕਪੂਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸ਼ਿਰੀ ਨਾਲ ਤੇ ਮਾਸਟਰ ਜੁਗਲ ਹੰਸਰਾਜ ਨੇ "ਮਾਸੂਮ" ਫਿਲਮ 'ਚ ਨਸੀਰੁਦੀਨ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਸਨ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ "ਦੋਸ਼" ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਸ਼ੋਮਾ ਆਨੰਦ ਤੇ ਰਾਜ ਕਿਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲੰਮੇ ਰੋਲ 'ਚ ਇਕ ਬਾਲ- ਕਲਾਕਾਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ ਡੈਨੀ ਰਾਏ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਮਈ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਜੂਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗੀ।

ਡੈਨੀ ਰਾਏ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਕਨੇਡਾ 'ਚ ਵਸੇ ਭਾਰਤੀ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਦਿਲਬਾਗ ਦਾ ਉਹ ਇਕਲੌਤਾ ਲੜਕਾ ਹੈ ਤੇ ਤਿੰਨਾਂ ਭੈਣਾਂ ਦਾ ਇਕ ਭਰਾ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਉਹਦੀ ਉਮਰ ਦਸ ਸਾਲ ਹੈ। ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਡੈਨੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਮਰੇ 'ਚ ਅਮਿਤਾਭ ਬਚਨ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਤੇ ਨਾਚਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਦਿਆਂ ਤੱਕਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਤੇ ਫੇਰ ਖੁਸ਼। ਦਿਨਾਂ ਤੇ ਹਫਤਿਆਂ ਅੰਦਰ, ਕਨੇਡਾ ਦੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਡੈਨੀ ਰਾਏ ਦੀਆਂ ਆਈਟਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਨਵੰਬਰ 3, 1984 ਨੂੰ "ਸਾਉਂਡਜ਼ ਆਫ ਏਸ਼ੀਆ" ਰਾਹੀਂ ਡੈਨੀ ਰਾਏ ਦਾ ਡਾਂਸ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਤੇ

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 20 ਉਤੇ

ਪੰਨਾ 19 ਦੀ ਬਾਕੀ ।

ਅਗਲੇ ਸਾਲ "ਸਾਊਂਡਜ਼ ਆਫ ਈਸਟ" ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਪਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬੀ. ਆਰ.

ਬਾਲ ਕਲਾਕਾਰ ਡੈਨੀ ਰਾਏ ਦੇ ਦੋ ਰੂਪ ।

ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਨੇਡਾ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਗਿਆ। ਡੈਨੀ ਦੀ ਸਟੇਜ ਪਰਫਾਰਮੈਂਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋ ਕੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਲਮ "ਬੇਸਹਾਰਾ" ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਪਰ ਇਹ ਰੋਲ ਛੋਟਾ ਸੀ। ਡੈਨੀ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਬਰਾਂਪਟਨ ਦੇ ਕਿੰਗਜ਼ਵੁੱਡ ਡਰਾਈਵ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ 3 ਗਰੇਡ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਜਮਾਤੀਆਂ ਨੇ "ਦੋਸ਼" ਫਿਲਮ ਦੇ ਇਕ ਪੋਸਟਰ ਨੂੰ ਕਲਾਸ ਰੂਮ ਦੀ ਕੰਧ 'ਤੇ ਚਿਪਕਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ੋਮਾ ਆਨੰਦ ਤੇ ਰਾਜ ਕਿਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਡੈਨੀ ਰਾਏ ਦਾ ਹੱਸੂੰਹੱਸੂ ਕਰਦਾ ਚਿਹਰਾ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੋਸਟਰ ਦੀ ਕੈਪਸ਼ਨ ਹੈ: "ਮੀਟ ਅਵਰ ਮੂਵੀ ਸਟਾਰ।"

ਦੁੰਮ-ਛੱਲਾ

ਸਾਇਰਾ ਬਾਨੋ ਨੇ ਜਦੋਂ ਭਰ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਅਧਖੜ ਉਮਰ ਦੇ ਦਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਬੜੀ ਖਟ-ਮਿੱਠੀ ਚਰਚਾ ਛਿੜੀ ਸੀ। ਇਕ ਮਨਚਲੇ ਨੇ ਗੁੱਝਾ ਵਿਅੰਗ ਕਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਸਾਇਰਾ ਬਾਨੋ ਨੂੰ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਪੁਰਾਤਨ ਵਸਤਾਂ ਸਾਂਭਣ ਦਾ ਕਾਫੀ ਸ਼ੌਕ ਰਿਹੈ ....।"

ਜਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 26 ਮਈ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਰਾਵੀ ਅਤੇ ਬਿਆਸ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਇਥੇ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਪਿਛੋਂ ਸੁਣਵਾਈ 26 ਮਈ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨਾ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ 24 ਮਈ ਤਕ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1.7.85 ਨੂੰ ਇਹ ਰਾਜ ਜਿੰਨਾ ਪਾਣੀ ਵਰਤਦੇ ਸਨ ਉਹ ਵਰਤਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇਸ ਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਮਰੇ ਮਿਲ ਗਏ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਪੰਜਾਬ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਨਵੇਂ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿਚ ਕਮਰੇ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿਚ ਥਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅੱਠ ਸਕੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਚਾਰ ਹੈਲਥ ਬਰਾਂਚਾਂ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰੇਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਵਜ਼ੀਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਮਲੇ ਲਈ ਵੀਹ ਕਮਰੇ ਖਾਲੀ ਕਰਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਵਜ਼ਾਰਤ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਪੰਜ ਕਮਰੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਹੋਰ ਵੀਹ ਕਮਰੇ ਖਾਲੀ ਕਰਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਸੰਭਾਲ ਲਏ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਕਮਰੇ ਅਜੇ ਤਿਆਰੀ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਕਿਰਾਏ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਅਤੰਕਵਾਦ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ

ਵਲੋਂ : ਚਰਨਪਾਲ ਗਿੱਲ

ਅਤੰਕਵਾਦ ਹੈ ਕੀ ਤੇ ਇਹ ਉਤਪੰਨ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੀਆਂ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ। ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਹਰ ਇਕ ਸੋਚਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਤਾਕਤ ਦੀ ਨਜਾਇਜ਼ ਵਰਤੋਂ ਹੈ। ਜਦ ਤਕੜਾ ਆਪਣੀ ਫਿਲਾਸਫੀ ਤੇ ਮਰਜ਼ੀ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਮਾੜੇ ਨੂੰ ਦਬਕਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਤੇ ਇਨਸਾਨੀ ਇਖਲਾਇਕ ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤਾਕਤਵਰ ਲੋਕ ਤੇ ਮੁਲਕ, ਗਰੀਬ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਬਾ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਪਾਸ ਹੋਰ ਕੋਈ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਕਮਜ਼ੋਰ ਤੇ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਵਾਪਸੀ ਹਿੱਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਜਿਸਨੂੰ ਕਈ ਲੋਕ ਅਤੰਕਵਾਦ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਤੇ ਤਕੜਾ ਫਿਰ ਮਾੜੇ ਨੂੰ ਆਪਦੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਦਬਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਲਿਬੀਆ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਸ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਖੁਦਾਫੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਕਈ ਅਨਜਾਣੇ ਤੇ ਅਨਭੋਲ ਲੋਕ ਭੀ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਫਿਰ ਅਤੰਕਵਾਦੀ ਕੌਣ ਹੋਇਆ ?

ਜੋ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਜੂਝਦੇ ਹਨ ਕੀ ਉਹ ਅਤੰਕਵਾਦੀ ਹਨ ? ਕੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਗੁਰੂ ਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਅਤੰਕਵਾਦੀ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੇ ਘੁਲਾਟੀਆਂ ਨੇ ਅਸੰਬਲੀ ਵਿਚ ਬੰਬ ਸੁਟਿਆ ਤੇ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ। ਕੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭੇ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੰਕਵਾਦੀ ਹਨ ਜਾਂ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰ, ਜਿਸਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਤੇ ਅਨਭੋਲ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਉਹ ਅਤੰਕਵਾਦੀ ਹਨ ? ਅੰਗਰੇਜ਼ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਅਤੰਕਵਾਦੀ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੰਕਵਾਦੀ ਸੀ। ਕੌਣ ਠੀਕ ਹੋਇਆ ? ਕੀ ਆਪ ਸੱਜੀ ਅੱਖ ਨਾਲ ਵੇਖੋਗੇ ਜਾਂ ਖੱਬੀ ਨਾਲ ?

ਅਤੰਕਵਾਦ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ ਤੇ ਭੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਦਾ ਨਾਂ ਪਰੈਸ ਵਿਚ ਵੇਖਣਾ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਮੀਡੀਆ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਵਾਰੇ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਭੀ ਕਾਫੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਭੀ ਕਈ ਵਾਰ ਖੁਦ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਕਿ ਉਹ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਣ ਤੇ ਅਤੰਕਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਸਕਣ। ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇਹ ਘਿਨਾਉਣਾ ਹਥਿਆਰ ਹੈ। ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨੀਤੀ ਸਿੱਧ ਭੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਜਰਮਨੀ ਵਿਚ ਮਿਨਡੌਫ ਗਰੁਪ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਤੰਕਵਾਦੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਦੇ ਨਾਂ ਥੱਲੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੰਬ ਫਟਾਇਆ। ਅੱਠ ਸਾਲ ਬਾਦ ਜਰਮਨ ਸਰਕਾਰ ਮੰਨ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਖੁਦ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਕਿ ਉਹ ਅਤੰਕਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਸਖਤ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਿਚ ਫਰੈਂਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਏਜੰਟ ਭੇਜਕੇ ਗਰੀਨਪੀਸ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਤੇ ਬੰਬ ਸੁਟਿਆ ਤੇ ਓਥੇ ਇਕ ਆਦਮੀ ਦੀ ਮੌਤ ਭੀ ਹੋਈ। ਇਟਲੀ ਵਿਚ ਨਾਜੀਆ ਨੇ ਬੰਬ ਸੁਟਿਆ ਤੇ ਟਰੇਨ ਸਟੇਸ਼ਨ ਉਡਾ ਦਿਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ 81 ਲੋਕ ਮਰੇ। ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਘਿਨਾਉਣੀ ਨੀਤੀ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਪਾਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਤੋਂ ਪਰਤੱਖ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਹੱਥ ਸੀ।

ਅਤੰਕਵਾਦ ਦਾ ਜਨਮ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? ਤਾਕਤ ਦਾ ਪਲੜਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਝੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਇਰਲੈਂਡ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਕਾਬੂ ਥੱਲੇ ਆਇਆ। ਕਿਵੇਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਗੋਰਿਆਂ ਨੇ ਅਫਰੀਕਾ ਤੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ ਤੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਕਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾਇਆ ? ਜਦ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਜਾਇਜ਼ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਦਬਾਏ ਜਾਣ ਤੇ ਦਬਾਏ ਤੇ ਕੁਚਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਾ ਸੁਣੇ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ੁਲਮ ਢਾਹਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਲੋਕ ਨਿਰਾਸ਼ਾਵਾਦੀ ਤੇ ਦਿਲ ਢਾਹੂ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ, ਫੀਮ ਤੇ ਇਤਿਆਦ ਨਸ਼ੇ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਇਹ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦ ਲੋਕ ਬਿਲਕੁਲ ਨੱਪੇ ਜਾਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਜਾਲ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਇਥੋਂ ਦੇ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਤੇ ਬਹੁਤ ਹਸਦੇ ਹਨ। ਤੇ ਦੂਸਰਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਖ ਦੀ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ। ਬਦਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜਾਗਦੀ ਹੈ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਕੋਲੋਂ ਰੰਜਸ਼ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਰਵੱਈਆ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਤੰਕਵਾਦੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਕਾਲੇ ਲੋਕ ਆਇਰਲੈਂਡ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ, ਫਲਸਤੀਨੀ, ਲਿਬੀਆ ਦੇ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ, ਅਫਗਾਨਸਤਾਨੀ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿੰਦਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਦ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਰਾਪਰਟੀ ਤੇ ਇਸਦੀ ਹਾਕਮੀ ਜਮਾਤ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਜਿਵੇਂ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨੇ ਬਰੂਤ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਨ ਫੌਜੀ ਮਾਰੇ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਪੁਲਸ ਜਾਂ ਲੀਡਰ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਜਿਨਾ ਚਿਰ ਆਪ ਵਿਚ ਹਮਦਰਦੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੱਬੇ ਤੇ ਕੁਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਓਨਾ ਚਿਰ ਗੁੱਸੇ ਭਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਤੰਕਵਾਦੀ ਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅਤੰਕਵਾਦ ਵਾਰੇ ਪਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਇਕ ਨਵਾਂ ਸਿਆਸੀ ਹਥਿਆਰ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਨ ਫੌਜਾਂ ਵੀਤਨਾਮ 'ਚ ਗਈਆਂ ਤੇ ਨਿਕਾਰਗੁਆ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਪਹੁੰਚਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਗਰਨੇਡਾ ਤੇ ਮਿਲਟਰੀ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਖੁਦਾਫੀ ਤੇ ਹਵਾਈ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਓਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿਵਲੀਅਨ ਲੋਕ ਮਾਰੇ। ਕੀ ਇਹ ਅਤੰਕਵਾਦ ਨਹੀਂ ? 1986 ਵਿਚ ਨਿਊਯਾਰਕ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸ਼ਹਿਰ, ਵਿਚ 464 ਕਤਲ ਹੋਏ ਤੇ ਡੀਟਰਾਇਟ ਵਿਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੋ ਕਤਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਤੰਕਵਾਦ ਰਾਹੀਂ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਬੰਦੇ ਮਰੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਮੁਫਾਦ ਲਈ ਟੋਕੀਓ ਸਮਟ ਬੁਲਾਈ ਤੇ ਅਤੰਕਵਾਦ ਬਾਰੇ ਨਾਅਰਾ ਲਾਇਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਦੇ ਮੰਜੇ ਥੱਲੇ ਕਦੇ ਝਾਤ ਨਹੀਂ ਮਾਰੀ। ਜੇ ਇਕ ਪਲਾਸਟਕ ਬੰਬ ਨਾਲ ਸੌ ਦੋ ਸੌ ਬੰਦਾ ਇਧਰ ਉਧਰ ਮਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿੱਡੀ ਕੁ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਹੀਰੋਸ਼ੀਮਾ ਤੇ ਨਾਗਾਸਾਕੀ ਤੇ ਬੰਬ ਸੁਟਕੇ ਲੱਖਾਂ ਦਾ ਆਤਮਘਾਤ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾਰ ਕੀਤਾ। ਅਜ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਤੰਕਵਾਦ ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਹਥਿਆਰ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਰੂਸ ਕੋਲ ਏਨੇ ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਹਥਿਆਰ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌ ਵਾਰੀ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਘੁਲਾਟੀਏ ਜੋ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਅਤੰਕਵਾਦ ਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਪਰ ਜੇ ਆਪਦੇ ਸਿਆਸੀ ਟੀਚੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਲਾਮੀ ਜਹਾਦ ਵਾਲੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਕੈਮਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਜਸਮਾਨੀ ਤੇ ਮਾਨਸਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਖਤਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕੁਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਅਤੰਕਵਾਦ ਕਰਾਰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਦ ਬੇਗੁਨਾਹੇ ਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਫਾਇਦਾ ਜਾਂ ਤਾਕਤ ਛੀਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਰਾਸਰ ਅਤੰਕਵਾਦ ਕਰਾਰ ਦਿਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਉਡਾਉਣਾ, ਲੱਖਾਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿਟਲਰ ਨੇ ਚੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਸਾੜਨਾ ਇਸਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕੁ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਧਾਰਮਕ, ਬਰਾਬਰਤਾ ਜਾਂ ਆਰਥਕ ਹੋਵੇ, ਸਿਆਸੀ ਹੱਲ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਲੀਡਰ ਚਾਹੁਣ। ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹੀ ਹਨ। ਜਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਗੁੰਝਲਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਜਾਂ ਪਿੱਛੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਹੱਲ ਆਸਾਨੀ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਲਝਣਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕੁੰਜੀ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਸਿਖਣ ਲਈ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

(ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਚਰਨ ਪਾਲ ਗਿੱਲ ਤੇ ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਰੇਡੀਓ ਪਰੋਗਰਾਮ 'ਸਮੇਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼' ਦਿਨ ਸਨਿਚਰਵਾਰ 102.7 F.M. ਤੇ ਕੇਬਲ 104.9 ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ)

– ਜ਼ਿੱਦੀ ਬਚੇ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਹਨ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਅੱਕੇ ਹੋਏ ਹਨ।

– ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਚੰਗੇ ਮੰਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

– ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੀ ਕੁਚੱਜੀ ਜਿਹੀ ਨਕਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਬਾਜ਼ੀ ਹਾਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ

PUNJAB CRISIS - Punjab On Its Knees

(ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਰੀਸਰਚ ਇਨ ਰੂਰਲ ਐਂਡ ਡੀਵੈਲਮੈਂਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਲੋਂ ਛਾਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਗੰਭੀਰ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਇਸਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ ਛਾਪਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝ ਸਕਣ — ਸੰਪਾਦਕ)

Political Groupings

The political assertion of a considerable section of rich Jat peasantry found expression through the Akali Dal in politics. The Bhapa Sikhs, Mazabis, Rais, Cheembas and Ramgarhia Sikhs did not actively support the Akali Dal. Constant emphasis by disgruntled sections of the Sikh traders, intelligentsia and manufacturers that the rural Jat Sikhs control political power led the urban Sikh traders, supposedly a deprived group, to question the legitimacy of the dominant group. From 1966 to 1980 the Akali leadership opposed the extremists and accommodated the religious fundamentalist tendencies to strengthen their own economic and political hold on the State. The Akali Dal mobilised its support base without challenging the existing constitutional arrangements. The main support to the Akalis came from the districts of Amritsar, Kapurthala, Rupnagar, Ludhiana, Faridkot, Bhatinda, Sangrur and Patiala, where they could secure more than 25 per cent of the total valid votes in the 1980 election.

As mentioned earlier, in these districts the Jat Sikhs population is more than 50 per cent. Ferozpur, Gurdaspur and Ludhiana provided a competing support base to the Congress and the Akali Dal. It was during this period that the Akalis formed four coalition Government with the support of other Opposition parties. Its main coalition partner was the Bharatiya Jan Sangh.

The United Front of five political parties, headed by Sant Fateh Singh, won 36 seats in 1967. The Jan Sangh won nine seats. A common programme was evolved, at Khanna, and the resolution adopted read:

Whereas we stand for amity and goodwill among all sections of Punjabis irrespective of caste or creed, and promise to take steps to strengthen the new state of Punjab economically and politically, we resolve to oppose all separatist trends and moves aimed at weakening the unity and integrity of the country.

This common programme also included exemption from land revenue for holdings up to five acres, tax relief in the urban areas, etc. The main motivation for the Jan Sangh joining hands with the Akalis was to try to oust the Congress from power. Another motivation was that this would help in subsuming disintegrating tendencies.

The communalist Hindus in Punjab strongly criticised the Jan Sangh leadership for betraying the cause of Hindi. This forced its leadership to demand that Hindi should be given the same status as before the reorganisation of the State. A Cabinet subcommittee which was appointed left the matter to Sant Fateh Singh and Yagya Dutt Sharma to evolve a compromise formula on the status to be accorded to Punjabi and Hindi. However, no decision was reached since the Ministry fell due to the defection of Lachman Singh Gill.

The second coalition with the Jan Sangh was formed after the midterm elections of February, 1969, in which the Akali Dal won 43 seats and the Jan Sangh eight seats. This adjustment by both political groups could not last long because a strong group emerged within the Akali Dal and among certain communal Hindus groups, which opposed this alliance. The Chandigarh and Jan Sangh reached an agreement on maintaining the status quo in the Government-aided private schools with regard to the medium of instruction. Punjabi would be the first compulsory language (from the 4th class) and English the third compulsory language (from the 6th class).

The Jan Sangh withdrew from the coalition under the Chief Ministership of Sardar Parkash Singh Badal in June, 1970, on the question of the jurisdiction of Guru Nanak Dev University. However, the main difference between the Akalis and the Jan Sangh was on the issues of State autonomy and the transfer of certain Punjabi speaking territories to Punjab. The fourth coalition was formed in 1977. It also included sections other than the erstwhile Jan Singh.

These four Akali-Jan Sangh coalitions significantly helped them

i) in containing the demand of extremist sections in the Akali Dal and in various Hindu Sangathans, which might have furthered suspicion and hatred between two communal groups. For example, Sant Fateh Singh, in September, 1968, opposed the Sikh homeland demand and affirmed his faith in unity at Batala, but at the same time the autonomy resolution, which demanded that more power should be given to the States, was passed. It would be wrong to conclude from this that when two opposing communalists join hands they can counter extremist sections of the communalists. No doubt it is possible to contain such elements, but such a path or proposition would be dangerous from the point of view of fighting communalism and disintegrative tendencies as it simultaneously allows communalists to strengthen communal ideology and politics. As explained earlier, the secessionistcommunalists derive their strength from conformist-communalists. It is the continuous propagation of elements of communalism by these parties, i.e. the Akali Dal and the Jan Sangh, which in the long run strengthens these and other similar tendencies.

ii) In posing a serious challenge to one-party dominance of the Congress in Indian politics;

iii) in promoting and cementing the communal identities of the Hindus and the Sikhs and thereby using them for their narrow political gains;

iv) in providing a continuity to the politics of accommodation in the resolution of conflicts, pursued by the Congress in the pre-reorganisation period.

These coalitions were failures as they were founded on the arithmetics of politics with the sole aim of capturing power. The coalitions were possible because the social constituency of the Akali Dal and Jan Sangh were quite distinct-the Akalis could muster the support of some peasants and traders, whereas the Sanghis had a section of traders, merchant manufacturers, and people in white-collared jobs supporting them. The expectations aroused in the ranks of these coalition partners—of realizing separate goals—and the non-fulfilment of communal demands led to frustration in their ranks and caused the failure of the coalitions. The coalitions were a marriage of expedient circumstances for the leadership, while their ranks, which were the victims of communal ideology, held each other in deep suspicion.

The self-proclamied "leaders" of both communalist Sikhs and communalist Hindu kept on playing on the apprehensions, prejudices and fears of their co-religionists. This influenced the reactions of the Hindus and the Sikhs to the territorial integrity of Punjab and to such demands as the inclusion of Chandigarh and other Punjab-speaking areas into Punjab, greater allocation of water resources and State autonomy. The communalists Sikhs actively and vociferously advocate and agitate in favour of these demands which they tend to project as the demands of the Sikhs only. The self-proclaimed leadership of the

(contd. next page)

(contd. from page 22)

Hindus does not actively participate and mobilise people on these demands.

Individuals within the Congress also used communalism in an opportunistic manner. Therefore, a distinction has to be drawn between the use of communalism by the Akali Dal and the RSS and that by the Congress(I). In 1972 Giani Zail Singh became Chief Minister of Punjab and pioneered the policy of "fighting" communalism on its own grounds with its own weapons. Though it did keep the Akalis and the Jan Sangh at play, it had disastrous consequences on religious group relationships. The policy of appeasement of communalists strengthened the communal forces and isolated the secular elements. Giani Zail Singh strategically mobilised the second rank leadership and extremists in these groups to suit his narrow, personal, political interests. He did prove to be successful as a politician, but at the cost of too high a price to be paid by the generations to come.

Later, in 1980 with the coming of Sardar Darbara Singh as Chief Minister of Punjab, there was a shift in the Congress policies of appeasement of extremists to one of confrontation with both extremists and the Akali moderates. This sharpened factionalism within the Congress. One faction, though in a minority, with allegiance to Giani Zail Singh, kept on advocating the politics of accommodation rather than confrontation. Sardar Darbara Singh, in spite of his committment to secular politics, could not reverse the process of communalisation as his own bandwagon was full of opportunistic and communal elements and everyone was stranded in a corrupt political milieu. It was difficult for any individual to fight well-entrenced communalism without organised and concerted efforts.

The logic of the politics that had developed in Punjab led a large number of Hindu leaders in the Congress(I) to take a Hindu communal—the so-called pro-Hindu—posture. A study of the various demonstrations and protests by fanatic Hindus showed that they were spearheaded by local Congressmen. This gave a sense of security not only to communal Punjabi Hindus but also to those settled in other parts of the Hindi belt. On the other hand, it may be of some significance with regard to its implications for future developments in Punjab that the B.J.P. and the Akali Dal may come closer if the extremist activities continue unabated and no solution is found to the demands of the Akali Dal moderates. The Akali leadership launched a "Dharama Yudh" (religious war) against the "wrongful" distribution of river waters and for the implementation of the Anandpur Sahib Resolution, etc. Activities ranging from concerted efforts for finding solutions through negotiation to assassinations and killings from the crucial components of the present scenario. The call to obstruct the digging of the Sutlej-Yamuna link canal on April 8, 1982, followed by calls for "Rasta Roko" (stop road transport, April 4, 1983) "Rail Roko" (stop trains, June 17, 1983) "Kam Roko" (stop work, August 29, 1983) formed the main tactics which were aimed at the consolidation of the Akalis' ranks and also at exerting pressure on the Government. The Akali Dal(L) used this situation to articulate the political and economic demands of the rich and middle farmers on communal lines.

(tobe continued)

ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਨਿੰਦਾ

ਅਬੋਹਰ, (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕ) - ਗੌਰਮਿੰਟ ਟੀਚਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਬਲਾਕ ਖੂਈਆਂ ਸਰਵਰ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਕੀ ਵਡਾਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਤਿੰਨ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਤੇ ਗਹਿਰਾ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਕੇ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ।

ਯੂਨੀਅਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੱਖਰੇ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਸਮੇਂ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਲੀਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਾਂਗ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮਦਦ ਅਤੇ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤਕ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ।